КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Массо а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ШОТТА, 18 май № 66 (4540). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГIалгIайн обкоман, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарчу Советан а, Министрийн Советан а орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛУ 1923 ШЕРА ДУЬЙЛА

МЕХАНИЗАТОР, СУХАЛБЕ КХАШКАРЧА БАЛХАШТА!

Гудермесски района «Степной» совхозан шолгIачу отделене 784 гектарна тIе дуьйш 41 гектарна тIе бьцадаьраши кхеху укх шера. Бокъа терхам тIебоххийте механизаторашна ку культурашта хий диллера. ХIинз йоккъал эттача хана чIогIа эхаш да из.

СУРТА ТIЕ: бьцадаьрашта хий тоьхна и шен сменин задани (ши гектар) 200 процентана кхочушдеш чохь Дагиев Хьасанан агрегат.

С. Шериповн сурт.

ДIАЙИЙНАЧА КУЛЬТУРАШТА — ЛЕРТТIА ГIУЛАКХ

Пятилетка кхоалгIачу шера лакха хьуькъам чуэцаре доккхий декхараш тIе а ийна, чуйина къахьегаш ба укх деношка Нохч-ГIалгIайчен юртбахама къахьегамхой. Доккхий толамаш доах яхье баьнначу механизаторашна. Республика дукхагIа долча боахамашка дIайийна ьынпай ерига бIаьсти юо культураш. ХIанз ялат лелаларашта хьалхашка латт Iалаьмате бехктокхаме декхар — дIайийначу культурашта лерттIа гIулакх делга. ДукхагIча ялькъе аттуна тайпа бе чуэцаргбола хьуькъам.

Из гIулакх кхета а деш, цхьалелча боахамаша геттара хила вIаштIехьдаьккхад дIайийнача культурашта гIулакх делга.

Сунженски районерча «Победа» яхача колхоза кхашка бIаьр белабеш хоза тIаьлнина дIайийна культураш. ХIанз раона дика гIуллакх ду колхоза механизаторашна. Лекна тIехкховчашъю нормаш. Агротехнико дIалехкхача тайпара вIаштIехьдаьккхад дIайийнача хIамашта гIулакх делга.

Дерриге бIаьсти дуй хлаташ а, хIорта хитта хьажкIаш а дIайийна баьлнаб Шелковской районерча Кирова цIерагIча колхоза механизатораш. ХIанз шоай коьртера декхар лерхI цаю тIаьлнинача культурашта гIулакх делга. Соахка цу колхозе хIара гектарна тIера 34,7 центнер фуъала яьла хьажкIаш чуйина. Цхьабакъьер, укх шера уж кхы а дукхагIа чуэна лерхI колхозхоша. Ниа хлоъ на бен кьахьег механизаторашна. Норма 14 гектар йолча 20—25 гектара обработка ю цар дийнахьа. ХIанзе культиваци яьй гидуьргашта. цагIей кхоагIеш культиваци еш дерг хьажкIашта.

Цу тайпара масалаш [illegible] кха а лоалаш йиш я. Республикан дукхагIча боахамашка дика гIулакх ду дIайийнача культурашта. Цхьабакъда, цхьайолча колхозашка, совхозашка бокъонца тешко дац цу гIулакха. Цхьайолча моттигашка кхаш хьаланкъаз ясадо, ханнахьа яц культиваци, миттта кхы а. Цу тайпара кхочачамбоацараш за Наьсарен, МалгIобика, Ачхой-Мартана районашка. Шаьлаьа районе хIанз а наха тIачIоагIъяза я цхьайола шекара свекла дIойийна участкаш. БIаьг кхаба за воацаш хилча, мицта хургъа уж? Цхьаккха сага яц шарна гIулакх деш.

Веннаьгальнкха леза кхаш леладерашта хIана хьалхашка латтар Iалаьмате бехктокхаме ха йолгь. Комплексно ле лезаш за кхашкара балхаш. ДIайийнача культурашта гIулакх зарна цхьана вIаштIехьдаккха леза боахамашка доакъар Iалашделга. Цуьхьа чIоагIа лоархIаме да, техникаш бозза кайна а вецаш, болх кхетамца вIаштIехьбаккхар. Цхьайолча колхозий, совхозий гулгахчоша уйла яц цу гIулакха. Наьсарен, Грозненски, Урус-Мартана, Ножай-Юрта, Веденан районашка дедара дIадо хьалаIена. Цу гIулакхо чIоагIа за яу. Из дIалэа ла нетергаш. Шаьл дьажжIаш шоалагIа дIае еза за тIандальчай.

Iаьхьнате чIоагIа лоархIаме гулакх да кхаша хий диллар. ТIаьлнинача культурашта Iатагъаш латте хIанз этта йоккъал. Цхьайолча боахамий гулгахоша из дика кхета а деш, шортта хий тох тIаьлнинача культурашта. Бакъда, из болх къаьстта ю латт дукхача моттигашка. Республике гIаьла хIанз а хий дихадза йоъ эзар соьгIа гектар латта ла. Цхьайолча моттигашка вIендалаш хий дехка харшаш, кийчбеьбац хий дехна нах, цуш сменах болх беттболаш вIаштIехьдаьккхадаш гIулакх. Геттара ве лийна ца хий лекттача техникаш. Цхьайолча совхозашка, колхозашка толхаю хий дехкара неонаш.

Колхозий, совхозий гулгахой, мехкьаьнцарча партийни организацей сийлен декхар да хIана къахьегамхой дерриге низзен сихагIа кхашкара балхаш чакхдахара тIадоааар. Масса метте агротехнико дIалехкхача тайпара гIулакх де еза хIайийнача культурашта. Цу хьакъехьа дика опыт болаш я республике. Шерра кийра эла бена цунах. Кхоачаре балхаш комплексно дергдолаш вIаштIехьбаккха беза болх. Махуьйла сухалбе бееш кхашка хий диллаза. Цу гIулакха эца техника шортта а республике. Дерриг нах ландаха беза кхашка хий диллара.

ЛоархIаме да дерриге кхашкара балхаш шин сменах дергдоаа гIулакх вIаштIехьдаккхар.

ДIайийнача культурашта агротехника бокъонаш дIалехкхача тайпара гIулакх дар коьртера декхар да. Пятилетка кхоалгIача шера лакхара хьуькъам чуэцаре лоаттабеча кьонсаш лоархIаме этап я из.

Денна терка е ехаш гIулакх за кхашкарча механизаторий болхехар, цар хьашташ лиэза кхочашдар. Кхетамца гулгахое леза механизаторашта юкъе дьахача социалистически къьаста. Денна итогаш а еш, шерра дIадовзийта леза ткъах хьакулар. Мел эмвчуша Iалашгъаь хила еза ерриге кхашкара сменаш.

Шеко яц, республика дике веладерана укх шера тIоийна доаккий декхараш сийлахьа кхочашдара ниэ кхе ца бен къахьегархилараш.

ИЮНЬ БЕТТА ЧОТАХ КЪАХЬЕГ

Пятилетка кхоалгIача шера моххьашта дукхагIа дашхийтара, хIоаргагIей сихагIей буруй тохара хьинар ало ца деш къахьег «Малгобекнефть» НПУ № 1 болча контора бурувалеттарашна. Шерра социалистически яхь йиарчалий контора бригадашна, участкашна. Яхье кердача къахьегаш толамашка кхуьйл уж. Буруй тохара яхе бетта плаи 14-ча апреле кхоачашбьай контора коллективо. Укх леденсача деношка июнь бетта чотах 800 соьгIа метр буруй тохарга ю.

Социалистически яхье укх шера ца хаалжо хьалхе латташ хьайолай бурувалеттарий мастер воа. Хамурзиев корте латта бригада. ХIанзалехьа буруй тохара ах шера план кхоачашъйай цо. Цул кхачча телхьа ца юсаш хьинаре къахьегаш я цар. Каламизова кулгалду бурувалеттарий бригада а, 5-ча май денз дIахагIча бетта чотах буруй техаш я из. ХIаьта хIанзалехьа яхе бетта лахаьна соьгIа 460 метр буруй тохад цоа. Шипова корте латтача бурувалетташа а. Уж толамаш кхы а лакхденз къахьегаш я контора коллектив.

И. БЫСТРОВ,
«Малгобекнефть» НПУ № 1 болча бурувалеттарча конторе производства отдела начальник.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА

Къаьстта дика къахьегаш ба укх шера «Горскнефть» НПУ бурувалеттарча контора бурувалеттараш. Мая хьалхарча ах бетта заданиа 14 дийнахь кхоачашъйай цар. Планах соьгIа теха буруй 50 метр я. Социалистически яхье ьынпача участкашта юкъе хьалха латт Э. С. Гашно корте латтача участка коллектив. Цо хьалха къахьегаш толамаш кхы а лакхдогIа за. Лот тIеоаоха къахьегаш толамаш доах укх бетта бурувалеттарий мастера Марченкое кулгалдеча бригадо. 14 дийнахь бетта план 85 процент кхоачашъйай цо, хIаьта хIанзалехьа ах бетта планал соьгIа бригадерча бурувалеттараша теха буруй 150 метр соьгIа я.

З. МАРЧЕНКО,
«Горскнефть» НПУ бурувалеттарча контора технически отдела начальник.

РСФСР КОМПОЗИТОРИЙ ШОЛЛАГIЧА СЪЕЗДА БОЛХ ЧАКХБАЬННАБ

МОСКВА, 16 май. (ТАСС корр.). Советски Россе музыка дегIаденича дегIакхува коммунизма сийлахьча кхетама. Ленина хьехамашца, советски наьха къахьегаме толамашца. Из вIаьхке а хьахьеккар тахан Москве Еррисоюзни композиторий ЦIагIа шей болх чакхбоаккхача РСФСР композиторий шоллагIча съездо.

Съездо хьахьеккар российски композиторий хьинар дикаи хилар, коммунизма сийлахьча хьалашта уж мутIахьа хилар. «Россе музыка тахан» яхача РСФСР композиторий Союза правлене секретаре С. Баласаняна докладагIа бодленнача оратори къаьмаш дар 40 оратори — бокхагIа болча композиторашна, музыковедашна, творчески союзий кулгалхоша, [illegible].

Съездо дакъа лаьцараша тIаийнача резолюце тIа йоах, советски наьха дукхачи культура лакхьерех вIаьлайара процессе лоархIаме дакъа кхоачбай музыкальни искусство. Октябрь хьалагIа профессиональни музыка ца хиннача автономни республикашкен областашкен музыкальни школаш чIоагIа тоаьй кертелен халкьален принципий, социалистически реализма метода лерда тIа. Резолюце тIа белгалдоакх, советски искусства идейни принципий цIенал чIоагIIех лерригIе лораяла еш ца хилар.

КПСС Централен Комитета лахьийтача письмо тIа съезда делегаташа хьайкхайкху. Советски Россе музыкантаьа коммунистически общество хьалъеча дакъа лоацарий сийлахь декхараш дизза кхоачашдергдоагах хоаш дот гойта хилар.

Съездо РСФСР композиторий Союза правлене керда состав кержар.

РСФСР «ЗНАНИЕ» ЯХАЧА ОБЩЕСТВА ПРАВЛЕНЕ ПЛЕНУМ

Общества IV-ча съездо хержача РСФСР «Знание» яхача общества правлене пленум хилар 16 мае. Цига дийцар организационни дешаш. Правлене председателалла юха а СССР Iилмай Академе член-корреспондент И. Ф. Образцов хержав. правлене председателан хьалхарча заместителалла — исторически Iилмай кандидат В. П. Кудякин.

Общества правлене бехктокхаме секретаралла хержав философски Iилмай кандидат А. К. Курпиков.

(ТАСС).

ШОРТТА ХУРГДА ДОАКЪАР

Iалашъ хьалаш а чIоагIа аьттув болаш за хIанз республика къахьегамхошта доакъар Iалашдара балхаш толамца чакхдахара. Цу къахача боахамий механизатораш дIабелабенинаб хIана хьалха хьахуна баьшаш доакъара Iалашгье. Хьайбашта пайдане хилара дикачу дикагIчарех доакъар за из.

Укх репортаж тIа дуьцаргдолчу Наурски района цхьан боахаме доакъар Iалашдарах лаьца.

...Тха «гоам» шинкъале тIоьдаьла гIонаре къайдалаьккхача духь тIа. Лоха Iочукхьаьччу бIарг ца кхочча уллау сийна аре. Гаьнна хьежача йоа хьокхаш йола агрегаташ тара хетар шортта техкаш йоадхача бога-цхьалдаех.

IотIалахаю тхо йоа хьокхаш йоадхача агрегатацта. Йоа кьокхаш бараш Ленина цIерагIча колхоза йиъалагIча бригада къахьегамхой ба.

— Викаша вIашагIъьалаь доакъар дIара хийна дIа за ер — йоах колхоза кертеча агронома Юзбашьян Григорий Васильевича. Из культура ший бIаь гектара тIа ийнай оаха. ХIаьта хIанз хьена гучча тайпара тIехьъеча гектараш тIа болх бецш ба механизатораш.

Са бIарг тIаьттар хьалхара лелча балхашта, цкъарчоа кIеанкIиэкка цепрожкиаш зар бIаргатайна сурт: хьокхаш йоа йоа кьасарех а ца юсаш тоиххорех юм. Ер фуд? Кердача конструкцеж беза косилкаш а е болх беташ?

«Къайде» яхча шайта сучаьхаар: йоа хьокхаш араш... хоткаю я.

МалагIча гIулакха хьежа оца йоа жаткайца, косилкаш яц шуга? Из хетаар хьашкар юртбоахамо производственни управлене кертерча зоотехника Дьяков Василий Петровича.

— Косилкаца йоа хьакхар тха хьалашка могаш дац. ХIана аьлча, косилкана тIехкхьа хасарах Iоажа йоа цу хьекхача мец. ХIаьта из хьалъеча хана агрегатана тоIаю йоа, из дахьтар чутаI (гIум йолаш вIаьля да латта). Из бахьан долаш ингъера хара хелча аьла кердийлагех чуух гIум. Миттъ, «гIаьдаршна тоаль» йоа хьайбашта аьла. Из а дерриге дац. Косилкаша йоа хьекхаче хана кIезиг-кIезига хасарах Iоаж йоа хьежача махкъ, хьекхача миха сиза йокъаш. Из бахьан долаш аьладара догIа пайдане хIамаш йоа. Боарамал тIех йоккъалу. Цу тайпара йола йоа пайдане иц хьайбай продуктивность лакхъаяла. ХIаьта йоа жаткашца хьакхар чIоагIа пайдане да. Цкъа-дале, аьлах гIум латаш, шоалагIа-дале, тоххорех латта йоа тIех йокъа а дац. Цул соьгIа хасарех улла йоа хьалъийдага дIалоаар а кходе йиш хуа.

Из къамаьл деш тхо латтача юкъа агрегаташ дотIанара го а баьнкха юхайкхрар. Царна чIехьа кийсача мутIарех латтийсар аьла царехаш. Керда хьекхача баьшо хоза хьаж оттайора. Кер бузабеш санна цет. Дукха гаьналлалехьа соцайир оаха кхы агрегат.

— Тха дикагIа йоа болхо В. Нечунин, — хьоаьт тхоца воа. Юзбашьянца механизатор. — Денна шийна сменни заданеш 120 — 130 процент кхоачашдеш укхо.

— Мишта буху бохк? — хиэтоахе.

— ТIехлоаш! — доаша йоа лаа Нечунина пробовавна цхьацца шай ихь тIара хьокха дIа а доахаш. Техника а дика кийчъяьй. Из бахьан долаш бахха тIоэрдуьйла лезаш ихдац тха. Гой шоана дIа ул участок.

— Григорий Иванович, — молла я шун боахаме доакъарга йоаа хIанз чуола аьчин бун?

— 4832 гектара. Цу лаьтте 1366 гектар гуралла дур вокъ. бIаь гектар дорсвна. хIаьта со хьокхаш дергдо хьайбо — иа гой хьона.

— Дукха за йоа ю доакъар Iалашдо доаллевна?

— Масселх ди цара дац. ХIаьта оаха хIана хьокхар кертерча лаьхъе гурахьа дийна вокъ за. ХIара денна ихи бIаь гектарага кхачачалла йоа хьакха вIаштIехьдоал тха. ХIаьта таханарча дийнахьа оаца хьекхар ихьа вир соьгIа гектар я.

ДIадаха аьнна тхо машина тIа хоашаш тхо хинача 400 гектар кулача участка тIара йоа хьекха а аьлга кхыча участка тIа иза кийчачуш ер агрегаташ. Массеха сахьат доаллаше а бенгале агрегаташ дерригIа агрегаташ. СаьмIа гурьа за иц механизаторашта, кхычча участкаш тIара бахлам хьекха даре ца ехаш кийча я.

Цхьан-цхьан шийнахьа бокълергба механизатораш хьекхача аьлах догIаш ер а. Цу гIулакха йоа эшаш йола кийчо иц баьннаб механизаторашта.

М. МОСТОЕВ.

СССР ГОСГОРТЕХНАДЗОРА СРЕДНЕ-КАВКАЗСКИ ОКРУГА УПРАВЛЕНЕ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

СССР Госгортехнадзора органашка лакха чIама доацаш болх барах а къахьегама инспекци вIашагIеллача дийнахьа денз шоаттк̇е итт шу дизара дувзадена а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен Грамота лойла:

Бывшин Александр Семеновича — СССР Госгортехнадзора Средне-Кавказски округа Управлене участкови горно-технически инспектора.

Ермолов Юрий Михайловича — СССР Госгортехнадзора Средне-Кавказски округа нефтепереработка отдела инспектора.

Кулешов Федор Михайловича — СССР Госгортехнадзора Средне-Кавказски округа Управлене участкови горно-технически инспектора.

Мамилов Iисий Султана — СССР Госгортехнадзора Средне-Кавказски округа Управлене участкови газотехнически инспектора.

Петухов Леонид Павловича — СССР Госгортехнадзора Средне-Кавказски Управлене начальника заместителя.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

Грозный, 1968 шера 16 май.

Цхьатарра дика хьетIадаьннад Шелковской районе Кирова цIерагIча колхозе дIадийна гонараш. Из маьхера культура дIайийнача дерригача кхашка цигьара культиваци я баьннеб И. Хромых кулгалдеча звено механизатораш.

Сурта тIа: дIайийнача культурашта культиваци еш я И. Хромых звенецара механизаторий агрегаташ.

Н. Кобанкина сурт.

ХIАРА ПИСЬМОНА ТЕРКО Е

Вай общество карте Программо, КПСС XXIII-ча съезда решенеша хьахьеккхача новкъа легIадахарца цхьана тIа-тIа лаккху Советий Мехка къахьегамхой, бокъонца болча вай политически хьинар. Карте дика йоакхо ю социалистически демократи органашкха тоаяре, цкъа а цхьалкъа цхьаллоаттахар коммунизм кертьакхар дукъа са ца кходен къонсаш лоаттабара миллионаш болча наьха творчески низаш вIашагIтохараш тIалерзадара.

Цу хьалашка кхы а дукхагIа лаккху къахьегамхой предложенешка, заявленешка, жалобашка лийца, шоай ханнахьа дьажара лоархIаш. Советски Iаьхай дахнача хьалхарча денношке а дика вай карте Iадаьмате чIоагIа лоархIаш баьб цу гIулакха. В. И. Ленина дукха за йоалкхаш къамаьл даьд ходекашна, чIоагIа хийттад Централен Комитетен газетай редакцейн цIерагIа дакъха письмош, эггара чIоагIагIча [illegible] терхальен хиннай хIара жалоба, хIаьта низамерг берригача болхлоштаре а хьадийхад. Письмоша бечча балха тIа ленински принципаш тоаьнаьнен лергIен кхоачашъелга вIаштIехьдоал карте.

Соахка август бетта Сопан тIаийнар КПСС ЦК-ас «Къахьегамхой письмошка хьажарен тIаацилга вIаштIехьдаккхарен болх тоабара хьакъехьа». Из болх халкъацара карте бувзамаш чIоагIIдаран шердаран, [illegible] чахьалхен гIулакхашта доал [illegible] юкъе бахача наха дакъа хилара лоархIаме форма хилар теркал а [illegible] Централен Комитета уйла тIалкхий вай письмош общества хетар хьалара дикагIа йола средство, мехка вахара хьакъехьара хоамаш духхуьйла бIаьхий хьаст хилара а. Партийни, советски, профсоюзни, боахама органашта тIадилад письмошцен заявленешцен беш бола йойх хоашабошаш тоабелга, карта хьажара лоаттабу партийни общественни тIаьхьожам чIоагIбелга, хьагучадьха кхоачамбоацараш сихагIа дIадоаха.

Цу шоъагIа дIадхача хана лаьраш кIезига дац. Уж деша дийцад республикай компартей ЦК-ай, краевой, областной, городской, районни комитетий пленумашкен бюрой заседанешкен. Кийчдаь а чакхдоахаш а за къахьегамхой письмошкен жалобашкен хьажара система органашка тоаяра пайдана кола гIулакхаш. Из бахьан долаш моттигашка дукхагIа теркам тIабоалийт письмошта. Халкъа тIаьхьожама органаш из болх тохкара юкъьезай дукха активностьца. Письмошка хьажара лоаттабу общественноста тIаьхьожам тоаме чакхбоал Украине, Москве, Московски, Пермски, Рязански областашка. Партийни советски органаш деагIар дикагIа хьадеха яьнай волокитен бюрократизма лелаеча, хIаьта цхьаза бIоргагуш закон теххалеча а болхлошкара. Письмошцара болх моттигашка тоабар бахьан долаш дукха кIезигъенай дукхача республикашкен областашкен централен органашка уха жалобаш.

1968 шера апреле СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Указ арадаьккхад гражданий предложенешка, заявленешка, жалобашка хьажаре лерадаккха хьакъехьа. Указо чаччахьалкхейн, общественни организашкара дIадех йоалойца санна миттга, бага а-предложенеш, заявленеш, жалобаш теларе советски гражданашта енна а [illegible] а йолча бокъонна хилара харгдоаца хьалаш Iалашделга. ГIулакхаш тIара нах белгаладоакх цу документа тIа, декхаргIола [illegible] хIара письмога бокъонца а шийна ханнахьа а хьажа, цо беча наькъа тIахьожам оттабе. Бюрократизма волокитен лелдарах, письмойи заявленейи авторашта тIакхерах беххе бахараш а административни уголовни бехктокхам белга юкъедоаладу.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указа тIа бокъонца чIоагIъьяй къахьегамхой письмошцен заявленешцен бу болх органашкха тоабарах йола карте указанеш. Цо партийни, советски, профсоюзни органашта хьалланашка хьаьла письмошкен жалобашкен хьажара гIулакх тоадара цу лакъхе къаьст-къаьстача республикашкен областашкен хIанз а тIехьа дола кхоачамбоацараш дIадахара аьттув бола торонаш.

Белгала аьлча, дукха за йоалаш цIенкашта кхоачамбоацараш хьагучалъьал Азербайджане. Цига хьукхача партийни советски органаша тиххан письмошка гIеттаеш дола лешаш, кIезига йоакхо ю жалобаш хьеш йола хьакъ йоаца факташи заявленеши дIахара. Цудухьа цьа бахьан доацаш дац социалистически доаланкъе лечцъаши, гIулакхаш тIара на наха денаш деш хилараш, хьыздайрий хьакъехьа Азербайджанера дукха письмош ухаш хилар. Централен органашка миттга цхьайолча кхыча республикашкара а ух моттигашка хийца къестале йиш йолча лехаех кхыча хьакъехьа заявленеш а шоалагIа ладаь письмош а. Цунна тешал ду, белгала аьлча, тахан «Халкъа тIа хьожама листовка» тIа кепатохаш йолча «Жалоба жалоба хьоаьт» яхача Дагестански АССР-ера енача корреспонденце.

«Правда» почта кIезига дац чуIеIаш цIенош декхара порядок, къахьегамхой пенсионни законодательство телхаеш хилар, къаьст-къаьстача административни органашта харцахьа лелдеча гIулакхех дуьцаш дола письмош. Эггара чIоагIагIча тайпара уж денаш тергалде, жалобаш хьакулийтаи дола бахьанаш дIадахара лахза хиргдоацар ю доза партийни комитеташа. Дукхача парторганизацешкен газетий редакцешкен чуйоагIача почта лаьза тIа тарлиме социологически тохкамаш ду Iалашхой юкъе а уаш. Цензашта тергалде хоагIаш да письмошта анализ ера Iалашан формаш лехаш деш хола уж тохкамаш.

Вай хане дIахехарий боарамга кхоачабеш письмошкара болх айбара нахадьнин масса сагIоралхарен Iоладе деза кар цIаь, кIаьргтеш корта болен нывоннаш а ана, гучадаьха кхоачамбоацараш дIадоахаргаьл ца ьгъан дерригIа безама а деш. Письмошка хьажаре лоаттабу партийни тIаьхьожам чIоагIбе беза органашкха. Дика партийни, административни, уголовни бехктокхаме ца беза волокитен бюрократизма, заколагIа доацараш а бокъо йоацараш а лелалеш бола боллоей. Къахьегамхой дукхагIа дола письмош заявленеш укхаш йолча советски учреждений партийни организацей декхарийла а шоашта тIабиллача балха хьалхара чIоагIа бехктокхам хетаргболаш йола уйла гIулакхерча юкъе кхетаи чу йосае. Хьашмаш цу ирицца масса тайпара чIоагIъе, багъадьара опыт шерагIа йоараше.

Письмошкара болх — иште наькъарех дийчакхьалкхей наькъарех гIулакх, социалистически демократи лергIайналергбола лоархIаме форма. Шоай ханнахьа, бокъонца, ийца хьажа деза хIара предложеница, хIара жалоба, хIара критически замечанега. Цо кхы а дукхагIа лакхдергда наьха творчески хьинар, нийсъеста дергда карте XXIII-ча съездо хьалхашка оттадаь коммунизм хьалъяра декхараш толаме кхоачашдара.

(15-ча майра «Правда» передовица).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КПСС ЦК АПРЕЛЬСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

Город Грозне коммунисташен берригаха къахьегайхошен массане а цхьатавра рала а хиина къоабалъйинй КПСС ЦК апрельски Пленума выводаши решенеши, цар кхетаду. Пленума решенеш кхоачашъяра болх вlаштlехьбаккхара дахъе партийни комитетий, берригача коммунистий доархlам городской партийни организаце лакхбе безарх. Эггара хьалха долзд дарлдоанар ха экономика айяра планаш кхоачашъелга lалашдар, lилма - технически прогрессана кердла карагlдьнарий ларда тlа вай промышленность дегlакхувлар, вай партийни балха методаш эргайоахаш теаяр. Дуща хабар дац, кlезига дац ну дакъе хьараш. Болх вlаштlехьбаккхара доархlам лакхбеннаб партийни организацей, дика дlаоттабаьб идеологически болх.

Болх беш коммунисташ боапаш цхьаккха предприяти, цхьаккха организаци е учреждени яц город Грозне. Производственни гlуллакхашка, общественни вахаре, быте дlахоча марален социалистически культуран дьоккам ба коммунисташ. Дика цеп дола керда гlуллакхаш эггара хьалха дагалохараш а царна юхь йолаераш а коммунисташ ба. Коммунизма материальни - технически база хьаеча, производство дlахо дегlайоалаечен ирглаьккха тоаечен коммунисташ лахъа дьдар — партийность, далхъа юкъарча гlуллакха мутlахьа хилар хьахьоккарк керттера ефера. Цхьа бахьан доацаш яц къахьегамарча, общественни производствацарча коммуниста гlуллакхашка дувзаденна дехкар КПСС кердача Устава тlа парте члена дхыча деккараш юкъе керттера а доархlаш оттадаь хилар. Городера ахьдел совцlа болх коммунисташ юкъарчад доашараш материальни производства сфере болх беш ба. Царех дукха а дукхагlа дараш къахьегамарча коммунистически гlуллакхага диллача хьоккам теланш ба: хаим производственни лаьмнехь кхоачашъю, къахьегама овсарле дехъелга lалашду, керда а прогрессивни а мел долчоа юхь йолаш, хьал а доай, йовржа а ю хьалха датта опыт, техника карнераш, шоай квалификаци эргайоахаш теаю.

Из долла дlама хоадамболлаш болча доартlаме да укх пятилетка задачеш толаме кхоачашъяра.

Бийъ бетта план продукцена реализаци яра боарама 101,9 процент кхоачашъяьй города промышленни предприятей къахьегамхоша. Сахка цу хана хинначунца нийсбича реализаци яра боарам 13,4 процент лакхбеннаб. Сахка цу ханаца нийсбича промышленни производства боарам 9,8 процент лакхбеннаб, кlаьта къахьегама овсарле 8,2 процент.

Кхы а дикагlа толамаш дахках планированни экономически стимулированен кердача система тlа яьлача предприятеша. Укх шера бийъ бетта план продукцена реализаци яра боарама цу предприятеша 102 процент кхоачашъяьй. Продукцена реализаци яра боарам 23 процентаи промышленни производства боарам 14,3 процентаи лакхбеннаб.

Цо тешал ду вай мехка экономика дегlайоалаяра дахъе парте XXIII-ча съездо хьахьекха никъ нийса хилар.

КПСС ЦК сентябрьски (1965 ш.) Пленуми XXIII-ча съезде решенеш кхоачаш я еш, промышленни предприятей коллективаш къаьстта а чlоагlагlа а уйла тlалхийта яьнай промышленни производство дикалца дегlакхувлара, вешта аьлча общественни производства экономически эффективность лакхъяра. Из бакъе хиш йолаш да дукхагlа яьнна промышленни продукции 84 процент тарга яр къахьегама овсарле лакхъяьча, планал совгlа ерригa арахийца продукци 50 эзар сома маьха яр. Кхъаьра чотах цхьайлагlа дьакъа кlезигагlъяр персонал лаамъяйхкара чотах а хьалха хилараца. Из да мел сийна лелаьча дзъе промышленность бохкаечо карагlдьдаьча кертерчек доархlамегlарчех хlанах нaI.

Къахьегамхой дарнагlбахара гlуллакха чlоагlа ахтто бахьнаб вай партии халлъа КПСС ленински Центральни Комитета гонахьа кху а чlоагlагlа кхетадьча КПСС ЦК апрельски Пленума решенеша. Цхьабакъда, апрельски Пленумо хьалхашка оттадаь чоалхане дехкараш, — толаме кхоачашлара КПСС кулгалдара доархlам лакхбанар, юххьанцарча партийни организацей, парте райкомий горкомий доархlам дlахо айбеaга lалашдаp дарпаш.

Вахаро тlегlоттадаь дlадех партийни балха стилга методаши даим эргайоахаш тоаелга. Керттера уйла яьраш хьахарпаза, балхаш тlа дlайийсъара, хьалгхда, тlехьа ресурсон кхоачаш мишта а хьайкара тlаьзашка дагьан.

Тоалаз из дех хета йиш яц, экономика дегlайоадаара [illegible] хlана, болшо боаццаш чlоагlа дакъенната хала шоай политически органий доархlам партийни комитетащкей юххьанцарча партийни организацешкеи толаме кхоачамбуларг ца хилар, нагахьа сина [illegible] на дукхха кагий гlуллакхаш цар поащта тlаийлойя. Партийни органий илмани производствана чlоагlагlа хул, нагахьа сапна цар шоай хила хьакъ долаш йолча метоладица болх дукхагlа бойя. Экономикана ед бола партийни илмани белгалбола партийни комитет хахо дегlахълара, болхана - политически дехкараш практически кхоачашдара тlа а берзабеш цар къахьегам, хьинар, инициатива вlаштlехьдаьккха кулга хьаьжка.

КПСС горкоме райкомий аппарата болхлой хlана а кlезига хул партийни организацешка, хlаьта ирагахьа сина хилча а. Кулгалхоши къамаьл лоац кхоачам я бийе lа.

Парте доардlар дlахо лакхбара гlуллакхаш дукхагlа хила деза болхлошка, мастерашка, бригадирашка, участкай начальникашка, вешта аьлча, юкъарча доашlаш шоай хьегача хьина материальни ресурсаш хьекхаллаш болча нахага.

Партийни комитетий отраслевой отделий балха стиль тlаьа вахагаро дейз хула вай, уж боахама отделеш а йоацаш, партийни, политически отделаш хилар тоашал а дем. Цар кертера дехкар — болхлой коллективашта иш йола илмани юххьанцарча парторганизацей болх тоабара цхьа къаща чlоагlбар. Производствени плаш кхоачашъяьр уж тершаlкхар. Кlаьта а вай хlана а йолаш а КПСС горкомеи райкомийи цу отделий цхьайолча болхлоша статистически хаамаши цхьайола сведенеши гулъеш дукха ха йоаеш керттерлар — партийни болх lалаш даькъашка делабелга карара кулгайташи йола моттигаш. Цо дlадех знанеш, lилма, коллективай къаьст-къаьстача маьлен опыт сий дем делаелга. Боккъонца делаш дола хlинца дьрхlа lоналелга нийса а хьахьокхийтен. Хlана, дlаккха а ца хиннача тайпара доархlаме да, практике гучадула кхиа мел дола хlинаш белгалдара лаьрхlа тахкари. Дукхъал цу деша тlаьдахийта деза коммунистий отраслеви отделий вхзаш.

Партийни болхлочо шоашта хьалхашка кердъ горизонташ хьелларга, перспектива тикагlа бlаргаго, вахаро хьаутталеш йола проблемаш кlоаргагlа кхетае нохкъостал дарга, кертера уйла малагlа дешашта тlаьхийта еза, коммунистий пизаш нийсагlа мокхо-дlавтадарга, кхыча парторганизацей толамагlа бола опыт хьалдача хьамашкa мишта дахъейодаер гъе хьа е тьоккъаш дика хьеташ бахарген дикаа нохкъостал дарген хьежаш ба коммунисташ, болхлой.

Кхьгарча дlаьхьедара дини доаш lонабала дехкарийла ба партийни болхлой. Эггара хьалхарча аргlомна марксистско - ленински теори, организаторски говзал lомае. Кхоачаш да, партийни организацей коммунистий кхетам вахара кхувуне, парте политика чаккхьацдлар дукха лоаттабеча къовсане лакхдувц хилар. Цхьабакъда, из цу тайпара дакхаулга пайдацен нийсон хул теоретически политически кийчон кlоарахча ларда тlа, марксистско - ленински теори, партийни строительства принципаш опыта творчески кхетара ларда тlа, lилман, экономически, хувцаш вахарах дика кхеташ хилча. Тlехха мара цийса lилман никъ лаш бахана, чулоацаш формашки дикалца творчески, хьинаргlа а кхие дlаотт ва. «Бернга шоай партийни практика, — хьайкад В. И. Ленина, — теоретически йоазийтар кхоачашделга кхоачаш доа эза вай». Из къаьстта а хилийта доаргдоаш да хlанзарча хьалхашка, хьаькъал дилазза болча къаьст-къаьстача наьхен къаьстта а кагирхойн сакхетам туллабар духьа империалистически пропаганда идеологически воздействе ерригача средствоех пайда эцача хана.

КПСС XXIII-ча съезде нох. Л. И. Брежнева аьча докладе тlа уйла тlейоццийтар болхлош культурон дегlадхувлара, чурчех дувцо халлъанта хьовечоаш доадlамегlарий проблемаш дьаьа кулгалдеча берригача болхлоша хаст-каша партийни активе, коммунисташта, къахьегамхоша къалтхашка декхар ба. Аз дингlа. съезда ла указаш кхъабелча кулгалхоша, къаьстта а болаша болтоша кхоачашъеш да хилар.

Нагахьа сапна цар уж кийча хана ешаш хилча а, ешаш йоашта хьалхагlа а кийчъялча интернационалара хьаш-м.

Из, гучох, вай хьалхагlа а но мара политически балха юкъе дахьа доацилга шоай кадрашкара хьа из лахалда хlан цегаш да. Бевзаш кулгалхочунга партийни оргала бира шоай лазугlача хана вай нунгара хьалхар аьан мара мича хул. Хьаахьачай хlара предприяте производствени плана нийсса коллектив масее аагlоратъяра социальни дегlайоахлара бlарча цхьа комплекс чи план а хила еза ха. Шоай партийни организаца, хьалха дола, план йоаха ца lаш, коллектива политико-чахальни хьал нийса хулга а масее тайпарча кулгахоша политико-кхетама балха юкъе дакьа доацилга а.

Шоай идейно - теоретически бовдам лакхбара башха йоакхо яц цхьаболча кулгалдеча болхоша.

Берригача коммунистий марксистско - ленински [illegible] лакхбара эггара [illegible] кадрай хlаране [illegible] беза нийсо - технически [illegible] нахададаш [illegible] дукха [illegible] та юкъерча а [illegible] альни дешаех лаьна цар къахьегамхошта хьалхашка каст-каста лекцеш ешарен хьакъехьа парте ешна указанеш цар кхоачашъяра хьалхара.

Цу гlуллакха шоайкара тьоккхам гайтд беза партийни аппарате болх беча коммунисташа.

Парторганизашта хьалхашка даттача кердаза декхараш хьежжа доалангара деиз тоабе беза исполкомий аппаратий болх. Инициатива дукхагlа йолаш шоай сакхетамца болх тоабе хоаш дика еи уж, - городаш тоарица, чуйо гlарсаш хьалдарца, моттигерча промышленноста предприятей балхаца дувзадениь дешаш хьахьалашка уттаде а мейра къестаде а деза цар. Советий болхьоша шоай функцеш кхоачашъяца хилча мара вlаштlехьяргдац вай парторганий балха стиль тоае. Горсовета исполкома цхьайолча отделаш шоай ишаш дlава тlа а лахийташ болх бец. lалашлате дукха кхоачамбоалараш да вай кхуаш йоагlача тlехьешна кхеташ балара балха тlа. Вай кагирхой коммунистически морале уйлах кхебара делли шолес вlашагlтохар — партийни, комсомольски организацей меттел, халкъа образование органий а кертерча декхарех ца.

Лакха мел дийнача, партийни комитетий аппаратен къахьегамхой депутатий Советий исполкомий болхлой болх тоабарца дувзадена долча дешаех дьрхlа къамаьл хилар КПСС горкомен райкомий, Грозне горисполкома а райисполкомий а болхлой нустовой партийни собране.

КПСС ЦК апрельски Пленума решенеш практически кхоачашъяра, собране белгалдаьлдача тайпара, юххьанцарча парторганизацей деза тlа-тlа лакхдаза дарган партийни группай цехови парторганизацей балха хьинар айлара, цар доардlаш хьалхашка латта декхараш кхоачашлара хьалхара бехкетокхаш лакхбара наькъаца.

Даим къахьегамхошта юкъе хила, цхьа,загарцо сакхуаши из доваши хила беза партийни комитетий аппарата болхлой, кхача дешарта метарбувла на а гlертаж, хоалдамболлаш царца жоп тела деза цар.

Къаьстта терко е еза кхуш йоагlача тlехьен, кагирхой. Хьалхашка латта декхар доаз а деза... болх бе беза царна деоле юкъе, школе, пионерски комсомольски организацешка, уж бахача моттигашка.

Шеко яц, КПСС ЦК апрельски Пленумо дlанехарашка хьежжа городской партийни организацерча организационно - партийни идеологически балха боари дlахо лакхбарал пятилетка кхоалагlча шера экономически культурен дегlайоалалаш дехкараш толаме кхоачашде а В. И. Ленина ваьча дийнахьа деза 100 шу дизара хаза доагlача тайпара нахьагlолга lоладе а йиш хулийтаргхилараx.

Е. [illegible],
КПСС Грозненски горкома [illegible].

«IАЬРЖА ДОШУВ» — ДУКХАГIА

Мехкдаьтта доалхтача дукха кеодалоеш юкъе а кхухьаш. Чlоагlа къовсам лоаттабу укх шера «Октябрьнефть» НПУ коллективо хьадокхда «Iаьржа дошув» дукхагlа хилийтара. Цулухьа хенгара лехта лакхагlа бул це доаза къахьегама толамаш. Май бетта хьалхарча 15 ден даьнии 100,7 процент кхоачашъяьй мехкдаьттахоша. Цу юкъа планал совгlа дахкха мехкдаьтта 190 тонн я. Хlаьта ер шу доладелча дена кхаччал совгlа дахкхиа «Iаьржа доша» 2056 тонн я.

Мехкдаьтта промыслово управлени [illegible] социалистически [illegible] хьалха латт С. Г. Агамиров керте латтача [illegible] процеда коллектив. Укх шера цо планал совгlа ше эзи тонн геата мехкдаьтта дахкхаз.

З. [illegible],
«Октябрьнефть» НПУ [illegible] отделен начальника.

ХЬАЛХА ЛАТТА ОПЫТ ЮВЦ

Наьзр-Гlалгlай роспотребсоюз правлене арахеца доладаьд республика кооператорий хьалха латта опыт юцаш дола плакаташ. Горкоопторга № 1 йолча тика опыт юцаш да эггара хьалха арахийцар.

Укх деношка арахийцача плаката тlа йоаздегlа суримесаш продавцой опыт. Кийшаш да политически, оборхама, художественни литература юрта дlа-хьа доаржалечарех духца плакаташ а.

В. ТИМОФЕЕВ.

МЕХКДАЬТТАХОЙ ЙОАКХО Ю

«Грознефть» объединенена чувоагlача Грозненски ремонтно-механически заводерча цехашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латта цех нохагlе я дахий даьча дагтара жан а духш завода кулгалхоша белгалъяьккхар Минчев Александр Васильевич керте латта мехкдаьтта оборудованена ремонт еча цеха коллектив. Укх шера пахалдаш завода карара кьра тела Ше байракх лелаеш я из.

Цу цехе дlачувальча хоза сурт хьалхашка етт. Сайрийне дий сахьат дладаш датта ха яр. Цхьабакъда. хlанз мара шоай болх дlа ца боладича сахна, хьинаре къахьегаш бар берригa болхлой. Цхьа минут балха ха ехьа йоаиц яр. Ер бутт болабенача хьалхарча деношка дукха салоlа денош хилар, цу деношка ца даьр юхаметтаоттадо шоай хьинари иназ кхо ца деш. хlана гуш махиллара, къахьегаш ба тха цехе болхлой. — йоах цеха начальника Александр Васильевича. Бурувлеттарий декхар тlадита безам бац тха. Яхаш дувц цо дlахо. Из толампа кхоачашле да дьахьоех май бетта доахача къахьегама толамаша. Хьалхарча ах бетта план тlехьхоачаш а ец. планал совгlа масеха эзар сома маьха оборудованена ремонт яьй из.

Лакхача къахьегама толамаша чаккхбаьккхар цеха болхлоша дlабаха бийъ бутт а. Планах даьрхlачул совгlа ремонт я республикерча бурувлеттарашта дlаяхьийтар яр 50 турбобур, 10 вертлюг, 7 ротар, масеха кхыйола оборудовани. Доаца хилча, планал совгlа ерригa арахийца продукци 50 эзар сома маьха яр.

Ииттa лакха къахьегама толамаш дакха тоао хул боах нийса вlаштlехьбаккхарах. Ер бутт чаккхбалехьа «Нефтемашремонт» завода коллективагара хьаэц цу цеха коллективо тlабьагlача бетта шоай бурувлеттарашта кийчъе еача оборудоване дагаз. Из дlалоцайт цеха массайолча бригадашта, сменашта. Уж декхараш толамца кхоачашдара чаккхъяда еза мероприятеш белгалйоах. Къахьегама толамий дара а хинна дlаяттай социалистически яхь а. Яхье яьлача коллективашта лаьхача къахьегама толамий хан-ханнахьа итогаш ю. Балха тlа нийсдена кхоачамбоапараш дlадахара керда каькъаш лех, дикагlбаций опыт шера дlайоавайт.

Къахьегама овсарле лакха доларга хьежжа арахеца продукци дикагlа хилийтара а чlоагlа къовсам лоаттабу цеха коллективо. Дlадахача шерашка бурувлеттарашта дlаяхьийтача оборудованена юкъе цхьадола кхоачамбоапараш да яхаш каькаташ хилар, — йоах нох. Минчева. Цу гlуллакха дукха уйла йир цеха инженерашa, мастерашa, рационализаторашa, новаторашa. Уж кхы нийслургдоацаш гlулакх вlаштlехьдаьккхар. Укх шера цхьа рекламаци хьаьчац цеха коллективага арахийцача продукцена юкъе кхоачамбоацар да дьина. Дахка ях бу бурувлеттарашта лаьхар продукцена.

Хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара хьинаре къахьегаш я нох. Глухов, Скольников, Грачев керте латта бригадаш, коммунистически къахьегама ударникаш, токарaш Каминский, Ткаченко, кхыбараш. Цар хlара сменах нормаш юкъера дьрхlача 140—150 процент кхоачашъю.

Б. КОСТОЕВ.

БАЛХА ПХИ ДИИ ПРОИЗВОДСТВОИ

19[illegible] шера кlира [illegible] дий болх[illegible] пхи ди[illegible] [illegible] системага яьл[illegible] тха завод[illegible] [illegible] организаце, [illegible] кхам тlабахнитар [illegible] болх байтара. Кердача системага яла шоай кийча а о цу хьакара комиссе вlашагlъеллар, цо белгалъяьта еза ер малагlа хаданаш нийслургья кердача системага каллехьча дьяьчаул тlехьагlа, уж ца дийсъайтар да декхараш хьадоаьйта а декхарийта яр из. Шин болх дика дlаболабир комиссе членаша. Цу хана кердача системагlа болх баpах, далоlарах дьпа цехашка болх бен бар, цехашка, участкашка.

Комиссе [illegible] болх беча цо эзар кариегачь сахк 925 болхло мара кердача системагlа балх бергболча кlирага вала йиш яц хилар. Технологически установкашка балх беш вола эзар совгlа болхло хьалхарча системагlа болх бе безаш хилар хьахьекхар цар.

Кlира пхе ден болх а беш цхьа дийнахьа салоlаргдолча системага дьяьнначул тlехьагlа паччахьалкхен плаш толамца кхоачашъергйола гlуллакх дара оттаяза аргйоацаш яр чакхъяха езача организационно-технически мероприятей план. Цу тайпара план заводе оттайир, цуна юкъедахар чакхъяншка еза 13 мероприяти. Царех цхьа мероприяти хlаьзахьа производствана юкъейихьай, уж мероприятеш производства юкъехьарах установкай мощносташ лакхъенний, доардlаме продукце пlо карди хьакхдастара дандейан. Из бахьан долаш массехк бlаь эзар сома маьла дукхагlа арахеца йолелар мехкдаьтта продукци, къахьегама овсарле 1,17 процент лакхъелар.

Къахьегама овсарле лакхъяра заводо вlашагlъелла болх беш а къахьегам дикагlйолча методий 7 школа деша [illegible] ва[illegible] болло. Цар [illegible] ба тlа[illegible], слесараш [illegible] заводашта [illegible] КИП[illegible] [illegible], кхыбараш [illegible] [illegible] опыт йовзийтар цига. Цо бахь цхьайла бlаьш сомаш да. КВН яхача насосий роторашта ремонт мишта е еза яха опыт дlайовзийтар болхлошта машинист И. М. Юрченкс. [illegible] шоай балха опыт дlайовзийтар КИП-а слесара В. И. Иванова, токара П. В. Тихонина, лаборантка Е. И. Кучеренкос Ф. В. Вылчишс, кхычар.

Цу лакхе шераш яьхача мероприятеша а [illegible] пхе ден болх а беш цхьа дийнахьа салоlаргдолча системага дьяьча хинд де ритмично болх бергбола гlуллакх де. Цул совгlа цу системан [illegible] а болкха пайда баьлар. Цу системага юрдалехьа цхьан болхлочо бакъера лаьрхlача кхоачашдеш хинна балхаш 8354 сома маьхадара хlаьта кердача системага дьяьнначул тlехьагlа из цифра 6624 сомага кхаьчар, процентацца лаьрхlачо из хул 113,2 процент.

Кlира пхе дийнахь болх беча хана а хьалха санна бетта цкъа партийни собраниш ца цехашка. Цхьабакъда, царна хьалхагlа хиннача дагагlа нийсо я, къоастале деше собране уттаду деннаш дукхагlа хул. Цига массa лоаццаш болчар хьинар кхоацаш собране дийнар сихагlа кхоачашдара. Мамотта аlоангагlа я оаха совещанеш. Балха тlа нийслу кхоачамбоацараш дlадоаара бехктокхаме болчарца хул дукхагlйолаш беседаш.

Цехий партийни организацеша цо хахдаш тlаьлоцаш лоаттабу хlара болхлочо шийна хьалхашка латта декхараш мишта кхоачашду хьожаш, технологически процесс эргадхкхара белгалъяьча мероприятеш мишта чакхйоах хьожаш, арахецача продукце цхьан тоннага дlадахар мелгал хьежаш. Хlара сома даьрхlача кепи[illegible] цаш кхоара Москвера мехкдаьтта [illegible] хохдоахача завода коллективо дlадоладь инициатива хьалаьлдай тха заводо болхлоша. Къахьегама овсарле лакхъяра, арахецача продукцета дlабоза нах доаба хlарда. болхлоча къаьст-къаьстта шоай планаш оттаяь.

Кlира пхе ден болх беркбоча системага доаларца дувзаденна салоlа мукба да а дукхагlа хул. Цулухьа завода парткома [illegible] гlа теркам тlабахийтаб деннош баш болхлой дукхагlа хилийтара, спортивни секцешка, художественни самодеятельносте кружокашка дукхагlа [illegible] болхлой квалификаци лакхъяра. Цу дакъе шоаш мел эша хьелаш долаш да. Цхьагбакъда болхлошта салоlаштара гlуллакх хlинз а тlаьла вайла вlашагlбаьккхад тха заводе. Салоlара тхона хьоашаль йоа Сержень-Юрт а. Цига болхлой дlабоккха транспорт а хилар бахьан долаш дукхача деношка болхлошка доагllача хьесаш салоlйита йиш хилац тха.

Пятилетка кхоалагlча шера плаш хаьал хьалха кхоачашъяра тха заводa коллективо ерригa мел тероаш оарнагlа яьлай укх шера. Цулухьа лакха да доаха къахьегама толамаш. Хьалхарча квартале лакхача къахьегама толамий итогаш дьачул тlехьагlа Ерригсоюзни социалистически яхье завода коллектив хьалхара моттиг дьяккхай. Цунна хьакайир СССР-а Министрий Советен ВЦСПС-а карара-кара тела Ше байракх.

Пхе ден болх а беш, шин дийнахь салоlаргдолча системага доаларах хоахха беркат дьяннад тха завода коллектива.

М. ЗАБЕЛИН,
КПСС XXIII-ча съезда цlоарагlа [illegible] ротарь.

ХИМИКИЙ ДЕННА — КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТАШ

Дlабахача бетта доаза къахьегама толамаш яры а массадоа мехьаг май бетта Грозненски химически комбината дукхача цехий коллективаша. Укх бетта хьалхара химикий денна къахьегама совгlат кийчдара ерригa шоай теркам карцигlа тьхай цар. Цунга хьежжа векхе да къахьегама толамаш: товарни продукца арахецара мел хьалхарча ах бетта план 113 процент совгlа кхоачашъяьй цо. Хlаьта [illegible] продукцена реализаци яра [illegible] 144—145 процент кхоачашъеш [illegible] из. Ах бетта [illegible] совгlа [illegible] продукци иттеш [illegible] маьха я.

Иштта лакха къахьегама толамаш доаза къаьстта [illegible] болх беш я фенол доакха [illegible]. [illegible] керте латтача № 17—18 йолча цехий коллектив. Сарегоаций [illegible] хlара балха моттиго [illegible] технологически режим [illegible] комбинате лоаттабеча [illegible] дизза дола воац цу цехий коллектива. Къахьегама [illegible] хими кхоачамбо[illegible] за болхлой, цар чlоагlа [illegible] лоаттабу арахеца фенол дикагlа хилийтара а. Цех хьалхара [illegible] да. Арахеца фенол [illegible] да. Новкъостешта хьекхам а толам цу цехе деш болчар тlа [illegible] латтош ба аппаратчик ии. Руди, Мальцева, смена начальник М. Шуват, кхыбараш. Дика къахьегам я цига нох. Романова кулгалду № 131 йолча цеха коллектив а. Иштта къахьегам дукха цехий хьалхара [illegible] химически комбинат [illegible] коллективашта юкъе [illegible] социалистически яхье хьалхара моттиг дьяьккхай комбината. [illegible] дача хана из моттиг карара [illegible] ца хийта е чоlа химикаша.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аттехьа) балха тlа хьалха латта аппаратчик Ю. Руди, смена начальник М. Шуват, аппаратчица Л. Мальцева.

Н. Кобм[illegible] сурт.

ТКЪАМАШ ЧIОАГIЛУШ ДОАГIА

Доархlам болаш я Назранера трикотажни фабрика. Указарча «Электроинструмент» яхача заводо санна ший доаккхарца цо района, къанача горза.

Хlана гlа бакха гlерташ я цо. Хьалхара цхьаь белгалъяьннай. Грознерча тикашка йохкаш я тха цехашка хьаль дахье майкапи комбинацеш. Бакъхьаш тега цех болх бе йолаьй оаха.

Вож дьрош хьадер я я каста боккъонца йолалургйолаш. Цхьа цу 120 машинах цхьа ткъаь мара яц дьрий зеш.

Доацца дьаьча, тlехьале дика болаш я тха фабрика, бахьан, повезьале в, гlишлоеьерам мела хилар бахьан долаш цхьаша балдан хlанз а дахь дьлиенадац укхаза, цулухьа начахахлкхен комиссе фабрика эксплуатации дlаоца тиган.

Цул совгlа, тха гlуллакх чlоагlа юхаеттарш цхьаькай бахьан а яц. Етт эцалехьа делар яц, яхаш кона да найньхо. Из «делар» эша бнибелар фабрика хьалъяра бехктокхамеро нах, мела хилар тlо тхоаш а.

На санна йоккха предприяти хьальош цунах гонахьа дl чувьаха уlа, берий беш, ясли хьалъяннаь, е хlинна а яц. Цулухьа, нагахьа санна фабрика эксплуатацие дlайло негарьа аьнна начахьалкхен комиссе кул гаш лаьльчуи тlехьагlа а дукха ха йоаккхарьа оаха цун болх боагlача тайпара вlаштlехьбаккха ца могаш: тха къонача специалисташта дlабазалунне цу чоалханеча машинаш тlа болх бе хоргдац, дукха ха еш царна lомайоаш, цу тlа юхе ю хьахьокха опытни мастераш а ца хилча. Уж хургбар, хьабдагlаргбар кхыча республикашкара, бакъда тхона тхоашта мел оша нах, цар деша чуъна цlенош хьашташ яц.

Шоллагlа йола проблема а я цуна мохачна. Хlанз тха фабрике болх беча 200 сагах, хlанзчуя тlехьагlа укхаза къахьегаргдарех 70 процент хилар нах района юрташка бах. Уж яца города юкъера лаьрхlача 15—20 километр гаьна. Уж шийханнахьа балха хьаккувза тха транспорт яц. Хlаьта района автобусаш йола еша а яц. Уж наггахьа мара бlаргагаш, хlара остановке машинашка кулгаш а хьункхаш латташ хул пассажираш.

Иштта а тха кертера халонаш. Цу гlуллакхо хьахьоех мел чоалхане декхараш хьалхашка дотт ула фабрика дирекцена, цул къонача партийни организацена. Йолча торшех йиш да оаргбохаш, наьха баьлхах дог эккхаргдоацаш, укхаза болх бе аьнна lомабаь цхьона специалисташ дlахьа бохдаргбоаннаш (бlаь гаргга йоl а дийша йисте а яьхав ца хахьиш, машинаш болх бе йола на хлар бахьан долаш де хlанз а доаден дехкаш) гlуллакх вlаштlехьдаьккха дlерта. 28 саг да тха партийни организацие. Беза муъх укх царех хlаране болах тlа. Хlанз мара вlашагlихкета цa йолаенначa коллектива хьоккам бена юкъе доттагlал, безам болда, фабрика тlехьале дика хургхилар цар дог тешаде уж шоашта хьалхашка уттаду декхараш кхоачашдара дарпагlбаха — из деррига де дезар уж ба. Цу тlа кхыча къонача предприятешка санна а боапаш шин тайпара, указарча хьаштаьшка, наьха хlано хувшаhулу латтача оамалга хьежжа хила а йиш безий из организаторски, политически кхетама болх.

Цу денашка кертера моттиг дlалаш тха партийни собранешта. Шийхараш ю цу гlуллакхо. Тха организаце уйл эзарча хана тьалхьийнаб лекца политинформатораш, агитатораш.

Масала, ладувгlа безам боагlаш, чулоацаш йолий дуя бараша [illegible] гlа [illegible] [illegible] болча коммуниста Оцханова Фатимас ю беседаш [illegible].

Из болх бах lац Фатима. Фабрике мел йола хьоахама агитаце средствашта цул кулгех чакхъьина, цул хьехамца ах я.

Иштта тха [illegible] организаце арахаре хьинаре [illegible] лоацаш ба мыбола кхал[illegible] (фрезеровщица) [illegible] фабрикага а хlана [illegible] деше доахачер бархо тегачех цехера ба.

Пеl комитеуехт вла организацe партийни поручени йоалаш, из тешаш кхоачаш да еш. Дика халхьа тlаьаважачай группа вlаштlеъллаб коммуниста Шалыжев Висалбака (из цун правительство ва). Фабрика нох къостал ду тlаьожамхоша фабрика сихагlа йистелакхара, кхоачамбоацараш гуча а доахаш. Дукха ха йоаццаш тlешоацъерана ду гlалатий, кхоачам ца цар тохкаш рейх йир цар фабрике.

Кlезига теркам тlабахийтац партбюрое тха комсомольски организацeна а. Тха къонача болхлой коллектива юкъе къаьстта доархlаме ба комсомольцаша бу болх, цар оаза дош, дlалоладу дика хlана. 58 комсомолец — боккха низ ба, из боагlача тайпара вlаштlехьбаьккхача, нийсача цхьа тlа баьккхача. Дукха ха йоацаш партийни собране дийнар оаха комсомольски организацена кулгалдара, боагlача тайпара цар салоlам вlаштlехьбаккхара, бехктокхан лакхбара доаш.

Ше йолга дlахайтад тха къонача волейбольни команда. Дукха ха йоацаш лоаллаха уллача «Электроинструмента» командаг котьаьлар из.

Тха комсомольцашта, кагирхошта мел эшар долаш из, шоашта хьалхашка латта деррига декхараш цар кхоачашлу ала йиш яц: хlанз мара дlайолабеннаба из болх, торонаш яц, фабрики юхьиг во яц. Шоай фабрика сий доаккхарга къонабараша.

Фабрикаца дегlаухаш, чlоагlлуш доагlа тха партийни организаце ткъамаш а.

А. ТУМГОЕВ,
Назранерча трикотажни фабрика партбюро секретарь.

ХЬУВКЪАМ КЪАХЬЕГАМХОЙ КАРА БА

Шайзахача шера коммунист волча Дикаев СаIида бригадо тхьамка кхедир итт гектар лаьттан тIеи царрикови боахамен. ХIора гектара тIера планах чуда деза тхьамка итт центнер мара доацача, 23 центнер чудера. Билгш иа дарра, теламаща тIакъес нердачарна.

Укх шера гектара дукха хилар СаIида бригаде болх бе безам барам. Царна массенена а болх бе чеъаш хилар дьутта. Иа бахьан долаш совхоза директе лаьрхIар тхьамка чхеде кхы тIа а 70 гектар лаьтта кхоастаде. Бригадир а раьза хилар цу гIулакха, из тешаш ва цу дукхача балхах ше доархIавергхиларах. Хьалхо а вIашагIъеллай бригаде йиъ звено, шортта техника Iалашъяьй.

Керттера производственни процессаш групповой хьисапе чаркхъяхара йоккха опыт хиларах, вIамига бригадаш вIашагIтохар мел пайдане да тахкарах, хIаьта уш вIашагIтехача царна юкъе социалистически ахь дикагIа лелаш хиларах совхоза директе лаьрхIар цхьоалагIча отделене тхьамка кхеду лаьрхIа йола комплексни бригада вIашагIйолла.

Фу пайда баьннай совхоза ер нердадар балха юкъелоаладарах? Цхьадале, кхычахьа болх бе йиш йолаш мукъавьлар ши бригадир, ши учетчик. Царна хIара бетта таха алапи 270 сом дар, хIаьта шера 3240 сом. ШоалагIа-дале, нагахьа салие хьалхагIа хIара бригадана тIачIоагIъаь шишша трактор хиннаьле, хIана ербригача бригаде шиъ мара трактор иц болх беш. Цхьаьанга, шоай болх лерттIа беча механизаторий вIаштIехьдоал деррига балхаш кхоачашде. Из бахьан долаш хIара бетта 430 сом кходе йиш хул, хIаьта хIара шера — 5160 сом. КхоалагIа-дале, хьалха парниковни боахам ше кхьестча хиннача хана, хIара бетта шина ден хиннача балхашка 165 сом ахча дIалеладш хиннаьле, хIоно иа а дIадьннад. Уж хунпаманш бахьан кхоаш боахама хIара бетта 865 сом пайда хул, хIара шера — 10380 сом.

Хана бригада болхлой сибенна къахьегам ба хургбола тхьамка хьувкъам алсамбоалхара. Шиъ звено а тхьамка рассада дIайогIаш. Уж балхаш деш а шайзахача шера хIара гентара тIара 23,5 центнер тхьамка гулдаь, йоккха опыт йола Гайтамирова Дукай, хIаьта уш балхам укх шера хьалхагIа до йоалуча Байсаева Патуй звеньош.

Дикал лаха болаш сихен рассада дIайийна дихара ахь лэржай звеньошка ноко. Шаьша болгIалбаьинаб укхаза хьалха латтараш а. ХIара дешна шоай сретни заданеш 130—140 процента кхоачашъе Гайтамирова Дукас, Хасуева Шамигто, Юсупова Маликас, Оздамирова Зулайс, кхычар. Царна тIехьайисаи Талоркаева Iайшш, Дугаева Яха.

ВIашш юхе а шакъа а звено болх беш, хIаьта Дукас ца ховр дIахьех Пачуйна, Iонаш рассада дIа йиита а ела. Хьаьта бригадерча къахьегамкой материальни безам совбоаккхаргбоза гIулакх вIаштIехьдаьккха лаьрххе а. ДIахьа ерриге рассала дIанетача болхлоаша луш деа алапи 30 процент лаккхал. Из хоаш да бригадера хIараьар.

Дика бу шоай болх парникашка кхоль рассала кхахоржаш йолча шиъ звено болхлоша а. Вехта аьлча дукха болх ба безаш а хилаш болхлой, хIана аьлча рассала дика хьакийнай, вIахла а болгало иц лаьар хьйтта хиларах. Из бахьан долаш латтах елла рассала дукха мальхара иа йолаш оцца дIалаьт. ХIаьта хадланза тIакъоаш лоаттабу звеньой кулгалхоша дIа иа лаьан рассала юсий хьожаш, иа латаш йисача кердаяр дIайогI. Хадланза тIахьожам лоаттабу Дикаев СаIида а дIайийнача тхьамка рассадана вирусни, бактериологически лазарашта тухьала лаьрхIа йолча молганаща обработка ера, рассала дIа йиита йогI хьокаш хий лулача. Шайзахача шерарчул дикагIа тхьамка хьувкъаргхиларах тийша ва из укх шера.

— Тхьамка рассала дIайогIара балхаш дикал лаьха болаш дейе, кхы тIа рассала хIао иа ваш пункъадоал тхо, хIаьта юкъера лаьрхIача 164 сом ахча кходу оаха иа бахьан долаш. Цхьа соцIа дикка чулхахьайоал тхьамка кхоарга дIабова мах, хIаьта, совбоал къахьегамхой материальни безам, — боах Дикаева.

Дика вIаштIехьбаьккхаб СаIида бригада къахьегам а. ХIара звено болхлоша шоай балха де йиседоалаш доаш ба бала иел ба тхьамка ахча мел да. Хадланза «Молния» яха листок а укхаза арахецаш, итогаш ю баьчв балха, болгалбу ахье хьалха латтараш.

Хадланза хьалха латтарашта юкъе волаш хьаьоагIа тракторист Балаев Джунаид. Шиъ новкъостаца Гарасиев Султанаца тхьамка дIайийнача хьай тIа ДДН-45 яхача установкаца хий тохаш ва из. ДТ-54 трактора ши болча мотора новкъостаца Iурра вена сарралца шоай болх бу цар — звеньоц тхьамкана хий. ХIара сменагIа 115—125 кубически метр хий тох цар кхай тIа, планах доагIар 85 кубически метр мара доацача.

Кастта деррига кхай тIа дIайийна дргьа тхьамка рассала.

М. УМАРХАДЖИЕВ,
Урус-Мартана района «Гайтинский» совхоза керттера зоотехник.

ДЕННА ДОШ КХОАЧАШДУ

Ачхой-Мартала района боарамашта юкъе къалха лаьтачарех йолаш хьайоагIа «Самашкинский» совхоза коллектив.

Ер боахама шу дIадолалушше а хьайбай продукташ яхара, уж пачхьалкхенга йоххара темпаш лох къ дайтарал совгIа, дикка алсамъала дош дедар къахьегамхоша. Денна дош шоай тероиаш лаьрле а лаьца денна хиларах иа тоалаша кхоачашде вIаштIехьдоал хьайбаш лелалерий.

Боккха теркам тIабохийт боахама кулгалхоша, специалисташа, хьайбаш лелалераша шоай кхачараш кхоачашхлара. Къахьегамхошта юкъе боикъала йола ахь лэржай. ХIара шурий-товарни ферме йолаш а хьайбай продуктамш яхара оттаьь бетте планаш.

Ишта кхоачашду боахама къахьегамхоша шоашта хьалхашка латта бехкетоххаме декхараш?

Велгале тешь ерриге шура яккхара биъ бетта план хьайбаш лелалераша 109 процент, хIаьта пачхьалкхенга шура йоххара плана 102 процент кхоачашъяь хIалар. Дика за совхое хIара Iаттагара шура яккхара тьоахамал а. ХIанале хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 640 совгIа килограмм шура яьккхай, биъ бетта планах йоагIар 527 килограмм мара йоацача.

Шайзаха шу укх халаша нийсдача дукха дикагIа да боахаме пачхьалкхенга шура йоххара гIулакх а — сельскарчул 600 центнер дукагIа а из. ХIаьта пачхьалкхенга шура йоххара ах шера плана а тIакале 53 процент совгIа кхоачашъяьй.

Цу тайпара дика къахьегама толаш дахара бокхача, доархIаме лакъа лоац доаркашта юкъе ларжача цхьа къелхара моттигаш йолаш хьайоагIача доаркаша. Царех а цхьоалагIча отделене А. Ансарова бригадера доарка Умарова Зоя. Шие лелаеча доахах хIаранегара планах яккха ер 650 килограмм мара йоацаче, хIанале 1080 килограмм гаргга шура яьккхай. Иштта дика хьоахамаш гойтуш хьайоагIа доарка Бойкова Анна. Шо а хIакале шиъ групперча доахах хIаранегара юкъера лаьрхIача 940 совгIа килограмм шура яьккхай.

ХIаьта лов. Ансарова бригала а кхачча бригадашта юкъе хьалха латташ. ХIанале 1210 центнер совгIа шура яьккхай ферма кулгалхочо планах йоагIар 910 центнер мара йоацача. ХIаьта пох пачхьалкхенга дIакхаьчар 1100 центнер я. ХIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 710 килограмм гаргга шура яьккхай доаркана планах йоагIачул 200 килограмм дукхагIа.

Уж толамаш даза вIаштIехьдоал хьайбаш лелалерий зооветеринарски белхоша дIалехкача тайпара хьайбай йоккхо ерах. Дукха за иц хьайбаш дока цоиашка дIалехка. Хоаш иа дарра, хьайбашта кхоачам хиллал хьатIаьнинаш дIалаз а бу. Из бахьан долаш хьайбашта пхьера кхы тIа а доакъар тела дезаш хул. Из гIулакх тIех дика кхоачаш а ду совхоза къахьегамхоша.

ХIана шура яккхарий болх кхы а айбара терхам тIабохийта къахьегаш ба хьайбаш лелалераш. Из цар толамца вIаштIехьзаргдийрах тешам ба хIана дика хьахулаш латта моаача доакъара лаьрхIа йийна культураш: горохана вIашагIъэбаь бийна кеш, судански буц, хьажкIа.

М. БУЗУВЕРОВ,
Ачхой-Мартана района юртбоахама производственни управлене керттера зоотехник.

ДИНА ДА ТОЛАМАШ

Советски района «Кердаа вахар» яхача колхоза доярка Лорсанова Нурабикас дIадахача шера хIара Iаттагара 1015 килограмм шура яьккхар, планах 750 килограмм мара йоацача.

Цу тайпара, къахьегама тоелаш лох ца йолийташ бола бу Нурабикас укх шера а: по дош лекнал хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 850 килограмм шура яккха. ХIанале ше гIулакх доча доахах хIаранегара биъ бIаь килограмм гаргга шура яьккхай ца.

Цхьаькха а да. Ше лелаху ше шиъ групперча доахана даь Iаьсий. Денна планах доагIачул дикка дукхагIа лулх тIа а ахеташ дика дегIадоагIаш латт Iаьсий. Нурабикас хош деннад, цхьаькха а тIера иа довлийташ деррига Iаьсий [illegible]

М. АХМЕДОВ.

ЛАККАРА ХЬУВИЬАМ КХЕБАРА

ВIаьсти ма ерриге культураш 5-гIа май тIакхоачаш дикал лакха йолаш дIайийна баьлаш Малгеречни района «Малгеречный» чхьагIара совхоза къахьегамхой. ХIана дIайийнача культурашта обработка еш ба кхаш лелалераш.

Гектара дика ваш уж балхаш цхьоалагIча отделене. Механизатораща цкъара 700 гектара тIа культивацеи дь а баьния шоалагIа а культиваци 180 гектара тIа дьй. Дина кьок уж гурахье дийдача йаатага а. Тайп-тайпарча лазараш тухьала лаьрхIа йолча химикаташца обработка дьй деррига кхай тIа.

ХIана дIадийнача деррига гурахье хувча ялата хий дулаш ба кхаш лелалераш.

М. РАШИДОВ.

ХIана хьайбашта кхы тIа а доакъар тела дезаш хул дар продуктивность лох ца йийтара. Из дика кийтаду Шалла района «Шалинский» совхоза къахьегамхоша.

ХIанале бердI тIем баьце хьоар кийчдеьл совхозе. Уж балхаш деча тIех дика къахьег хьалха трактористе а дийна дораа баьце хьоар кийчдеча установкие машинист волча Османов Баудие (аьрро сурта тIа). ТIех дика къахьегам хьабоагIа иа доакъар кийчдеча болх беш бола Соадуласова Мария, Эльмурзаева Тумиша (аьрро сурта тIа).

[illegible]

КАСТТА ЭКЗАМЕНАШ

Юкъерча школе дийша йистебоадачара выпускной экзаменаш дIадоладеза ха хьатIакхача дукха лекъ ийсаяц. Из эгтара бехктокхаме ха йоагаяц. Из ахтара кхета а деш лертIа цунна кийчо еш а Надтеречни района Знаменски юкъерча школа педагогически коллектив.

Выпускника уголок я школе хоаа кийчъяь, оттаьй экзамений а консультацей а расписаниш. ХIанзе а консультацеш чаккхйоах. Балхах шоай чукъайола ерриге а хIана иц аьнна ха дешархоща дIакъу школе химе дьехача I. М. Ахмедовас математика Э. У. Махмудовас. Экзаменашкони билетащцара доадхане доза дешаш хьестаху цар дешархоща, цар хатарашта жопаш тел, иштта кх. дI. а.

Дешархоша беча балха юкъе хьовзаре дакъа лоац зай-йоалой комитета членаша а. Цен-дерид хIана хилаш аьнна хул уж школе. Деша хьа иа йоатIаш висача тIахьожам лоаттабу.

Цу дерригане а новкъостал дергIа дешархошка дертIа выпускной экзаменаш дIадалийта.

Р. МАГОМАДОВ.

КХОАНА — ПИОНЕРСКИ ОРГАНИЗАЦЕ 46 ШУ

ВАЙ ТIЕХЬЕ — ВАЙ ДЕГАГIОЗ

19 май — пионерски организаце [illegible]

46 шу хьалхагIа, ерриге российски комсомола конференце шоаш хьаьннарча берий коммунистически групнийн балха дика опыт тейккал а еш, соцам тIайийтар пионерски организацей массайрча хоттиганаш вIашагIйоахара хьокъехьа. 1924 шера В. И. Ленина цIи тиллай пионерски организацей. ХIанз дукхаш цхьалдоаш болчу советски пионерий организаце а из.

Пионерски организаце болх вIаштIехьбоаш берий шоай инициатива самодеятельностен даре тIа. Пионерски дружинашка, отрядашка пионерий хьалхабу советски патриотизма уIхьнаш, тешаме ленинцаш, коммунистически парте гIулакха, социалистически Даьхенна йуттIахья хургболаш. Ленински комсомола 50 шу дизара наккъайоадаш, республикански пионерски организаце дикка тоабаьб хьокъеча ленинцашта коммунистически кхетам балара балх; 110 хьар бер пионерски организацел йола республика ерриге пионерий доахаченча пионерски гIулакхаш кейа совгIатанаш белгалъеккхадеш кийчдул а комсомола юбилей. Пионерски дружинашцара хьаде лаленнад дукха сакъердаме гIулакхаш, хьахинай керда традицеш, керъенцай пионерски актив.

ХIанз ерригача школашка, пионерски отрядашка Iоахаш да пионерски, комсомольски организаце истори. Гроза Грозненски №№ 3, 33, 38, 40, 5 йолча, Шаьла района вIаьмигача АтагIарча школай, Велена района Мехкеты яхача юкъерча юкъерча школай, Шелковской, Наурски, Сунженски районий дукхача школай къоача «Гарбоахараша» лаьрхIаме материала гулъяьй, Шаьа — ГIалгIайчене хиначча революционни совйатех дьоаш хьахиннай, коммунаш, колхозий, совхозий, шефство лелача, предприятий, боттийн стахановцашш летож [illegible].

Гарбоахараш тIехьа вералгIъа къоача ленинцийг, комсомольски турпалаш, советски Даймехка уж шурIахьа хилара тишаш йолаш фаэлаш. Из дика, найзана хIама да из! Дешархой хIайла дукагIа сакхувш кулавдаь, цар саккхетам шеолундаь, кердача знаношца дакклуваь кхина а ца Iеш. Из зедла хIама — коммунизм хьалъерий кхуиш йоагIача тIехьенах йоахкаш хила езаш йола зодий моральни оамалаш Iомоара йола башха-дика средство.

Республика школашка боккха болх чакхбоаккхаш латт дешархоша В. И. Ленина вахара гIулакхаш, Советски Союза Коммунистически партен ленински комсомола истори довзийташ. ХIаралр хIана иц аьнна йолча пионерски доужнао вIашагIъеххай ленински залаш е уголокаш, выставкаш.

Дешархоша массане а цхьатара раьза а хиеш хьаллаьцар оашош дакъхача лхчах вьетнамски доттагIашта школьни формех йолаш кхоачаш аца аьнна пионерски организаце Центральни Совето йаь тIехьесам.

ХIаьта керда совий бошамаш далеш мел дIагIай пионерий баьхо йолча кулгашш! ХIара проехь шу даьнна Сунженски района Нестеровски, Карабулакски станицашкарча пионераша оаргташ ера болх бу. Цар хьаделеру кьаккIай, сиьалай, кхача культурай дика сорташ.

Ялчаш хуначча хьаа каллавахтен совхоанаш, дикка совхала ду Наурски, Серноводски, Знаменски школай пионераша, «хьувкъам дольтйа ба уж».

«ТIехье тIехьенга йоаа» яхача хьаларе дукха бокхий гIуллаш чулоак шийна. ДикагIа а аьнна шIи тиллийта боксе яккхара дуккха дика гIулакхаш дерлах кхоачаш хилац. Керттердар — ше а новкъостий а коммунистически общественча сагах доаккаш хила хьаь долаш волча гIулакхех кхебе хар. Царех иа сагIа фу эш хар, цул йоакхо ер, царех лаа дотарIала турпаде цалара шоаргIа принципиальность хилара.

Дукхача пионерски организацешка комсомолцен пионерий юбилей сийна комсоблах долча фильмай фестивалаш я, пионерашта комсомола истори тахана ра турпале гIулакхаш довзийташ йола киновикторинаш вIашагIъеха.

Комсомола тIадиллад доккхен бехктоккхамен гIулакх — В. И. Ленина цIерагIча пионерски организацена кулгалделга. ДIасе а дорабеши дукхабезаш хьалхеъе беха комсомоло къона ленинцаш, хадачен хечалерчен аьнъашка гIолла кхувда беза ца уж вахар чу.

Вай беришта керда школаш, керда лагераш, клубаш, спортивни гIирсаш тийша Iаш Даьхе. Укх тIехьарча шерашка пионераш болча бьхкаб-боккагIа бола аьнна ах, пионерий гIулакхашца хьахьа хьакий партийни, комсомольски, общественни организацеш.

Хьаьста белгалдаккха безаш боагIа пионерски дружиней гIулакхаш дагадоахкаш а хьалендоаш а алхха школай коллективаш, халкъа образоване органаш, комсомол хинна Iе йиш ца хилар. Из ерригача общественноста гIулакх да. Тахан дукха барки ала хар доагIа беррагача вожатегча — дика тIехье хьалхеера гIулакха болигала мах баь вархвоацаш боккха пайда беш белча «Красный молот» яхача завода, НГНИЗ, химкомбината, дукхаьа кхыча предприятий производственника.

Мая 19-ча дийнахьа хIара комсомольцо дьакъала бунцарбе пионерам, хIара дезала юкъе [illegible] оттадерга берашта.

Ерригача республике гIоала боккхача безаша дезаерга найна юхе гIоала удаш лелача хIаьхьийн айнтийн санъердаме цIей.

Н. ЗАДОРИНИНА,
ВЛКСМ обкома дешо белгIама нагирхой отдела заведующе заместитель.

ДИКАЧА ГIУЛАКХАШЦА ХОЗДУ ВАХАР

В. И. Ленина цIи лелаю пионерски организаци аьча денна наггабоахаш дукха дика гIулакхаш карагIдула пионераша. Цхьа дай уж Грозненча № 32 йолча юкъерча школа пионерий а.

Школа пионерски цIагIа йоаккхагIа волча пионервожатый Ковешлина Валайца се Iоланна агIаш цаIаш дIадаравоелахие шоллагIбараш хьачубуйтуш хадлана шиъ етт пионераца. Цхьаьца хаттарах деш, е шоашта тIаллала декхар кхоачашдаьа хаха цье хоеи баьа юха арайуал уж.

Из а да пионерий дукха гIуллакхаш. Шакъна а кхоадаленна дилаш уж. Деррига а довза, кхоаделаьа кхача гIера пионераш.

Школа хьехархой, комсомольций новкъосталца тайп-тайпара сакъердамий пайдане йола мероприятеш чакхйоал пионераша. Вай мехка, шоаш бахача города истори довзара гIера ба цIе оаш дешнашта. Из кхоачашду къахьегамо тIемаш саьла моттигаца гIолла еча походашка, школе дIакхухьача тайп-тайпарча вIашагIкхетарашка, иштта кх. дI. а.

ТIемаш къахьегамах сийлах уголок я пионерашта кийчъяь. Укхаза а лоаш походашка яхача хана лелийна гулъяь баьлера материалаш, сурташ, кхычар. Уж тIайола стендаш ба хоаа кийчдаь.

ХIана массаналла а дIахьоам деча «зарница» яхача тIома-спортивни довзаре а хьахаре дакъа доац школа пионераша. ХIанале цу довзара ши этап чакхъяьккхай цар. Дукха за йоацаш хиннача районни довзаре а дика хьоахамаш гойтаьар. Цига хьалхаре моттиг 6-ча классага кхаьчар.

Укхаза белгалдаккха деза школе отряда дикагIа бола пионерски отряд 6 «а» класс йолча. Массанена а хьоакаш телаш ба цу классера пионераш. Массанахьа хьалха ба — довзача а шоалагIа мероприятеш чакхйоаккхача а.

Къахьегам дукха безаш ба пионераш. Миччахьа а — тишта аьнн гулдеча, школе а улицашка гIолла а гаьнаш дIайогIача, царна гIулакх деча, школьни кош цIенъеча, города школаша воскресникаш чакхдоахача хьоахаме къахьегаш хула уж. Из бахьан долаш массанахьа белгал а бах.

Города Ленински района берий ясельдахашта шефство лелаеш а школа пионерски организаци. Цига а дукха балхаш ду дешархоша. Шоай вIаьмигача доттагIашца тайп-тайпара сакъердаме мероприятеш чакхйоах, царна лаьрхIа стендаш кийчду, самодеятельни кружокаш вIашагIа а ехкаш царца занятеш ю, иштта кх. дI. а.

Боккхача доархIаме я юккьанца пионерашта шоашта дагадехарах школе вIашагIъелла лекторски группа. Цу группа членаша дезача пенсшка, цIейшка, отрядашка а доужина а сборашка тайп-тайпара лекцеш, беседаш кийчъю.

Школе бала беча художественни самодеятельносте дакъа лоацаш берригаш а хIана бац аьнна пионераш ба. Города школашта юкъе дикагIйола самодеятельность лоархIаш а цу школа яр. Цхьа иаI класс иц самодеятельность йоахаш. Дукхакча моттигашка шоай концерташца выступленеш еш хул самодеятельни артисташ, масала, кхача школайка, пионерий Дворец, телевизер чу гIолла, В. И. Ленина цIерагIча культура Дворец, кхычахьа. Укх денош а хилар ецена дукхаезараш С. М. Кирова цIерагIча культураи салайамен парке концерт оттаеш.

Дукха доттагIий ба № 22 йолча школа пионерий. Доалалахарча Дагестана пионераша дукхача хана деш доттагIал леладу.

Цул совгIа довзол дехьарча дукхача пионерашца а айхха бувзам лоаттабу акхар. Уж ба Польша, ГДР-а, Болгаре, Чехословаке пионераш. Дахьа йлеча кальхаташка гIолла шо-шоай вахар дIадовзийт, чакхйоахача сакъердамеча мероприятех, дикача гIулакхех лувц.

Пионерски цIагIа латташ а Вьетнамски дешархошта яхьийта кийчъяь дукха школьни принадлежностий чуйола йоккха яьшка. Цу чу яр портфелеш, тетрадаш, къоаламаш, ручкаш, счеташ, альбомаш, линейкаш, тайп-тайпара открыткаш, дукха кхыдар а. Уж гулъеча яхье баьнаб хIара отряда пионераш. Цу яхье хьалха ба 4 «б» класса дешархой.

«ТIехье тIехьенга йоаа» яхача девнах хIана берригача мехкарча пионерашта юкъе лэржача яхье а хьинаре дакъа лоац № 22 йолча школа пионераша. Цига дика хьоахамаш гойт цар.

Иштта да, доашца кийчча, Грозненча № 22 йолча юкъерча школа пионерий вахар.

А. ЦИЦКИЕВА.

С. Шериповс даьккхача сурта тIа: 4 «б» класса пионераш Вьетнамски доттагIашта дахьийта лаьрхIа совгIаташ кийчдеш бовки.

ТУРПАЛАШ ЛОХАШ

Дай-мехка тIема хиннача шерашка шоай юрта кхаьнаьха гвардейски авиаполк хиннаь хьалха ва хезар Ассинскерча пионерашта дукхаш шу ххьалха.

Цу полка истори дукхаь довзаш лаьар. Миста, миччахьара лохарга цу тIа долха аьккхаш?

ВIай лоелакар сапш. Иегха масе а миIнига дIа-хьа хьалхаоа пионерий каьхаташ. Уж кхьачар Москве, Грозне, Челябинске, иштта кхыча дукхача городашка, районашка, юрташка. «Малаш ю, тха сийле моасталIчох довзаь найра кхалиах, миччахьа ха ию, дийнадараш?» Иа дар пионераша ттахха лаьрхIар.

Дукха ха дIалекъа массанахьара хоамаш яха доладелар школе укхаза цу шерашка хиннача хьалхахагара — летчикашкара. Город Орджоникидзера кахьаьт дайтар хиннача штурмана Гламаздина Евгения Данииловнас. Грознера — аскарийн инженера нов. Пруднокова, Байскера — летчика Паромова Мира Александровнас.

ХьалхагIа юрта бахача наха фалаг сапна дийнар ше лолча беса хьалеллалла доладелар берашта хьалхашка. Ассинске хиннача летчикий тIема вахар дуцаш Советски Союза Турпала Чечнева Маринас ше язаь «Самолеташ бийсан йолх» яха книжка дайтар Москвера. Летчика Литвиновас а дайтар цу историх ше лазь «Шерашта юкъе гIолла болх» яха книжка.

Ше хийна йолга, мийна Ассинская яха станица йиш ца еннашта хьахайтар Татаре яхача Советски Союза Турпала летчика Сыртланова Магуба Хусаиновнас а.

ХIаьта а каьхаташца зала да хиннар довза. Цулуха Ассинскерча школа пионераша уж летчикаш шоай юрта вIашагIтоха лаьрхIар. Юртсовет, шоай совхоза директор, партийни организаци оарцагIъаьккхар цаь беза хьаший дика. беваме хьатIаацаргболаш. Царна доагIача тайпаца гIулакх дергдолаш. Цу гIулакха массаьо раьза а хилар.

Дукха ха дIалехьа вай боккхача мехка масе миIнигера Ассинске хьалхьиар «чIагарган». Цар деррига а хьалийнар берашта, хьахьехар шоашта йовза сийлен моттигаш. ТIакха шерагIа хьахьехар берий бIаргаш.

Дукха суртеш лахийтар пионераша летчикаш вIашагIаххийтача. ХIана царех альбомаш а хьаь уж укхаза тIом баьча летчикашта тIа-юка ухийташ ба уж посылкаш а еш.

Цар шоай юрта а ях цу полка хинна кхалсаг Радина Зинаида Ивановна. Цо дукха новкъостал ду пионерашта тIема истори, цанна шоай традицеш дIайовзийташ.

М. КАРЕПИН.

ЦАI ДIАХОАДАЯЬЧА — ШИЪ ДIАЙОГI

Сунженски района хьунанкара совича хепех етта хьаьрауха ше бола «надаш» йаргаьйча укхазара хьунаш кхоачалуш латт аьшна хеталургда.

Из иштта дац. Хьу — беркат, Iаьла, хоадеш хьаст ба. Цудухьа хIара шоаш хоадаьча гаьна метта шиъ юха дIайогI тха хьу дулара. ХIаьта арай а иа йогIаш культурни хьисапе а йогI царна эшача тайпара дьтийн тIаллаз гургболаш, мах, бе тIадкечаргдолаш.

Къастха «хьувкъамо» хиный тха хьунашта еф ваьсти Шакка а дьацаш къоача гаьнашш укх шера сапна дукха моттиг. Заланияр 215 гектара тIа уж дIайогIа аьнна. ХIаьта а тха болхлоша хьаьаре къахьегар бахьан долаш кIотаргаш, къайоаа пайлана йоаца гаьнаш дIа а лаьа дукхагIа нукъадаьккхар лаьтта.

Цу гIулакхо ткога таре хилийтар лаьрхIачул совгIа 30 гектар къона хьу дIае. Цунна юкъе да боча вIараш, мах бола хьуна пореданаш: пон, дийкх, цан, кхьарпш.

Хьуна доаьар шердара къаьстта белгалбаьлинаб Ассинскера хьуна болхаш. Цун кулгалден ва дий профессия хиина, опыт йола дIакъинга саг Червин Юрий. Дика, барт тайпа, шоай болх а лехарш а дика ловнаш во цигара хIара болхло а. Дукхача хана деш болхлой дIа-ика буьлаш хувша ца луш цхьоагIо йолаш хьайоагIа цигара коллектива. Цудухьа хьоахамаш а за цар дика.

ХIана за лошаш укх шера районе хьувашне дIайийнарех ахаш гаьнаш дIайийнараш ассинцаш ба.

Дикача къахьегамца белгальбьинна я Первомайскера Цечоев Хьажбикара кулгалду хьуна участок. Цхьа бутт дIабодаш цо шоай декхараш кхоачаш ца деш. Пятилетка кхоалагIа шу пачхьалхлена боккха пайда а луш чакхдаккха гIертача тха коллектива чIоагIа новкъостал хул цох а.

В. ПОДГАЙНЫЙ,
Сунжерча лесхоза керттера лесничий.

«СЕРДАЛО»
3-гIа оагI, 18 май, 1968 шу.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ПАРИЖ. Дуьнен халкъашта юкъара конференцей Цlагlа 13-чу мае дахдинчу ДРВ-н США-н векалийн официальни къамел.

СУРТА ТlА: ДРВ делегаци. Юнехь — делегацехна корта латта Вьетнаман къинхьегамхой Парта ЦК секретарь, ДРВ правительства министр Суан Тхюи.

ЮНИ—ТАСС телефото.

ПАРИЖЕ ЙОЛЧА ДРВ ДЕЛЕГАЦЕ ВИКАЛА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ПАРИЖ, 16 май. (ТАСС). Французски кхыча мехкарчен журналисташта ячча пресс-конференце ДРВ делегаце викало Нгуен Тхань Лес аьлар, селхан вlашагlкхийттача А. Гарримана ше къамел деш цхьаккха корда хlума аланзар.

Нгуен Тхань Ле пресс-конференце дийцар ДРВ территоре тlа етта бомбаш дувцийте йоацаш йизза соцаярах официальни дуьйш, вlаши хьаштдола дешаш дувца вlашагlкхетарах ДРВ делегацена корте латтача Суан Тхюс дийь къамел.

Нгуен Тхань Лес хоам бир ше йесеволлаш, оагlонаша 18 мае аргlан доатlа къамел дара вlашагlкхетаргдолаш соцадарах.

Журналиста телача хаттарашта жоп луш Нгуен Тхань Лес категорически харцдир оршот дийнахье къамал деча юкъе сайгонски правительстваи Къулбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронтен векалаша дакъа лоацаргда яхо хабараш.

ХУНТО ДУ ЗУЛАМАШ БIАРГАДАЙНАЧО ДУВЦАР

СТОКГОЛЬМ, 16 май. (ТАСС). Дуьнен халкъашта юкъерча Цlеча Жlаргa викалашта цlенниха, а Мотарган Юра яхача «увзарча гlайрен» гlаргa лагере лийца боахкача вахкагара по хьал дувца, аьлар Упсала яхача городе ше къамел деш хьалха хинначе гречески эпсара К. Маротиса. Ше деш дола зуламаш къайлаххьара хунтий бе «шоашие дила гlувнаи лалдуь» яхаш дувца дезош боле лаьрхlа кийчбеь лийца бoахка нах.

Афинашта дукха гаьна йоацаш а Iазап деш йола центр. Цига лорашa дакъа а лоацаш лийцача наха тайп-тайпара эксперименташ ю.

Хунтана политически духьалбарий — Греце концлагерашка лийца боахкачар дегlа тlа Iазап лаьча белгало хургйоаца методаш лех цу «медицински персонало».

Хунто Iаьдал бе доаллача хьалхарча деношка хиина шийна бlаргадайна хlамаш дувцаш, Маротиса аьлар, Афиний стадионе соца бlаргабайра 8 эзар гарга лийца боахка нах. Цунна бlаргабайнай оцхьанха бекх а боацаш бoабаь нах а. Хунта — из вlашагlкхийттача зуламхой ординг я, аьнна белгалдаьккхар хьалха хиннача эпсаро.

Упсала яхача городе хиначa собранена юкъе дакъа лаьцарашта социалдир Гранера демократи лорарa шведски комитета меттигерa отделенi вlашагlтоха.

ИСПАНЕ СУДО ДУ НИЗАШ

ПАРИЖ, 16 май. (ТАСС). Мадриде дlайолаенна болхлой комиссей кулгалхоех волча Марселино Камачо яхачоан кхы 18 болхлочоаи еш йола суд.

«Юманите» яхача газето беча хоамах, франкистски судо уж бехке бу 1966 шера юкъе «къайлагlарча» манифестацена юкъе дакъа лоацадиях.

М. Камачо лош къагарах събестава ше дувц ши бутт хьалцагlа кабахта валла шийна цу суд хача судо дувца лелаш дар укхал долимана мун адвокат духьал валарах. Хlана Камачона суд ергья «къайлагlарча» профсоюзашта» юкъе, аьнна бехке деш.

ЮХА А РЕАКЦЕ ИКЕРАШ

ТОКИО, 16 май. (ТАСС). Оппозиционни партеша, хlаьта шитта Окинавека доал деча парте а духьале ериех, окинавски порте чудера «Куифиш» яха американски хи хlала лелa атомни кема, ахаш хоам бу «Ниппуни» яхача газето. Дуккъа ха йоаццаш Сасэбо яхача японски порте кхывала США атомни кеме лаьттача радиаци хидие хилар дага а доаллаш, Окинаверча Iаьдало соцадар портерча хина радиаци хиннайий ше хьожаргдолаш.

ИЗРАИЛА ПРОВОКАЦЕШТА ДУХЬАЛА БЕЙРУТЕ ЯЬ ДЕМОНСТРАЦИ

БЕЙРУТ, 16 май. (ТАСС). Селхан ливански столица улицашка дукхаха нах юкъе боал демонстраци хилар Израила агрессивни политикена духьала. Демонстрацена хьалха этта бар укх деношка Израила йоккхий топаш йиттача Хула яхача юрта баха нах. Демонстрантий колонна Бейрута йертерча магистралашка гlолла чакх а яьнца, парламента здание хьалхашка юла севца, тlаккха президентски дворецe тlаьхар.

Демонстранташа плакаташ дар, Iарбий цхьоагlо чlоагlъяра, израильски агрессех хьакинар дlадаккхара. Израила дlалийца Iарбий лаьттаw юкахьадахаре тlаьхехаш доле дозуташ кхайкалора пар.

ХЬАЛХА ХИННАЧА ПОЗИЦЕШКА

ВАШИНГТОН, 16 май. (ТАСС). «Нийр ист рипорт» яхача вашингтонски пресс-служба США президента посте хоржача потенциальни кандидаташка хаттар даьд Гаогарча малхбоален проблема къовстадва каькъах лаьца. Кенатеха арадаьхача жопаша теша ду уж бердигаш а — демократаш а республиканцаш а шоай дола хьалхара позици лаьца хилара.

Республикански партегара хьалха ваце - президент хиннача Р. Никсона тlаьхьех «Израила тlема низ аьнман а Iарбий пачхьалкхений тlема кхаал тlеххилийтара лаза дарг мел лоацар дара». Сенатора - демократа Р. Кеннеде аьнная, США «кийча хила еза Израилга реакцихни самолеташ къыбола цунна оша тlема гlирси боххара», сенатора Ю. Маккарте йоах, «Израиль хlаха а чlоагlъе еза», мунна гера а луш.

Президенталла ваьа лаьмхаш дала тарадургдолчар дувц уж хабараш. США влияни йолча сионистски организацеша хlана хулача хоржамашка шоаш хьалдалийта а шоашта тlехьа кхаж тассийта а гlерташ. Цул совгlа, «Вигар ист рипорт» яхачо йоах, Вlашагlкхийттача Штаташка моллагlчо Iаьдал бe лахарах доккхий духьалаш хургдац.

ВАШИНГТОНЕ КХОАЧАШ ЛАТТ АВАНГАРД

Вашингтон, 16 май. ТАСС-а корреспондента В. Петрусенкос хьахойт: Вашингтоне болхача 500 совгlа болча миссисипски къеча негрий юкъо ший вахта дlайолайир США столице Линкольна еlача монумента гаьна йоацаш яьча палаточни городе. Вашингтоне безам болаш тlайнцар миссисипаш. Городен федеральни Iаьдало беднакашка дlахайтад цхьанна а материальни новкъостала ма хьежалаш аьнна.

Похода юкъе дакъа лоацаш барашка хаданза дlахьеду «граждански бокъо йохае гlерта моллагlа а нах» иzаза совнаберба, яхаш. Радио чу гlолла Пентагоно дlакхайкаду. Вашингтона гаьна болаш латт «порядок йохаьча» белпакашта духьал бaха кийчбаь эзараш салтий, яхаш.

Городоке хиллан сенатор Чарльз Перси. Похода юкъе дакъе лоацаш барашка цо йоахар «низ бара гlулакхаш ма леладе». Цо даьча къамаьла жоп луш похода хьалдле лелаерех волча священника Бернард Лафайетта дагадохийтор сенатора похода юкъе дакъа лоацаш барана низ бара гlулакхаш леладе лерхlаш шоаш из хилар дlахайтилга: «низ бойе, духьал цхьан оагlорахьара мара бергбаш низ — конгрессен Пентагонец оагlонгахьара, — аьлар Лафайетта.

Вашингтоне шоаш моастагlал тlехь тlазааро вlалла бохабац похода юкъе дакъа лоацараш. Американерча геттой, горнягий, къела, бе бола ца хилара дош къовстаде на тугача правительстванен конгрессан духьалара дукхаха нах юкъебола демонстрацеш дlайолаергйола плацдарм я йоах пар палаточни городок.

ВЕЖАРАШКА ДОЛЧА МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

СОФИЯ. (АПН-БТА). Къахьегам дуьнен хьалбеnита юкъе социалистически дlа-хьа нийсбаре торо хулийт Экономически Вlаши новкъостал дара Совета (СЭВ) доакъашхой долча мехкий болхашна доакъошта юкъе тоам бола букъаш лоттабе, цар хlана хьалдеш нана шоаш дlахо детlалоедаш. Болгаре Халкъа Республики йоаккхаш бола кертбоахама продукци шозза лаккхьеннай из СЭВ-е дакъа дала йоалашихача юкъа.

СЭВ-е чулоагlача мехкана доахача бахьадларей, совей, тхьамка кхоалагlа хакъа Болгаре декикх. Дукхахча хана оаш торгови соглашенеш торо хулийт мехкал аралха йоаша цимесан, совеш, бахьадирш, тхьамка сандикха.

СЭВ-е [illegible] хилара цу мехкий [illegible] хуа шоай ерта болхан чlоагlбе. Укх тlеххьарча 10 шера хьалхъа Болгарера тракторан 1,5-аза дукхагlа хиннай, кlаьта комбайнаш — 3-аза гарга. Цу искъа 80 процент дукхагlа найда нlиж башоагlаш лорара болча препаратех, минеральни удобренех — 7-аза совгlа дукхагlа.

Мехка 1700 эзар гектар аьтта дlалоадаш а хьача социалистически мехкашна кхоз бохаь укхаза еш дlоботая юкъара культураш.

Болгаре а СЭВ-е чупаш долча кхача мехкий а кертигие Iалмантехкама институташ а кертбоахама производстве дlахо а дегlайоалабара деша тlа болхаш деш.

20 ЭЗАР АХАРХО — СТУДЕНТ

БЕРЛИН. (АПН — Панорама ГДР). ГДР-е кооперативерашa дика лакхье шоай профессиональни говзал. ГДР юрта боахаме болх бу хlара кхоалагlа сaг агрономаш, агротехника, ветеринара цхьаболе мастера кхидола техника долаш ва. 20 эзарел совгlа къоно сaг ва хlана кертбоахама институташка, университетий [illegible] болча факультеташка, техникумашка доашаш.

Квалификаци лакхьара а хоам лар [illegible] а новкъостал ду хьалда [illegible] лаьрхlе газеташ журналаш хаддаза кинестаца лоабаркаша. Мехка чlоагlа довр хlаш а ГДР телевидене вlашагlъйаеле деннай пайа. Цу передачашка дакагlйолча кооперативни ахархой опыт а, коало а, обобщение а ю.

ДОМНА-ГИГАНТ

БУХАРЕСТ. (АПН соб. корр.). Румыние Социалистически Республике хьалъехи латтача мехка воккхагlа объект лоархlаш йолча Галацерча металлургически комбината хьалтара агрегаташ кисте болх бе доладургва. Лоттий доменни пешь. Шера юкъанна тонна совгlа цо доалахергья ю. Цхьа объект Румыне тхье шу хьалха дийз хьа мел кинвачу бокхагlа а.

Хlана болх бе доладайта кийчъее а кооперативни кислородни фабрикаш, руда хьоттийтаргдоле лентаи транспортер, кхийола устройственаш.

Сохача тlемалаша ду шоалагlча аргlан болхеш — бохат доаллау хоьала слобоата оlошаглоалата.

Ф. АНГЕЛИ.

[illegible]

ПХЕНЬЯН. (АПН соб. корр.) Шоай бешамаша боахаш а Нуйхон оха уезд. Нуйхонски Iамаш хоза хьалж. дика чом, дукхача хана удобрени на талларна белгала ба. КНДР экспорте дийка моттиг дlалоаш нуйхонски Iамаша.

Нуйхона кооперативни ахархlма ергга уезд дlалаьхна бешамаш йогlа. Дикко къахьегарх вlашагlкхьаьллоад дукхача бешаншара Iама газаш тlайогlа. Ил бахьан долаш бешамаш бола кийда шоазз совгlа дегlаенний.

Бешамашна хьежаш ва 10-аза совгlа агроном, садовод, агротехник. Iалашода техникаш дарие селекционни болха болх бара чlоагlъячо ахархой баьмерашк Iаьлча оасаи доккха боркат доал. Кооперативна хlара гектара тlара 200 центнерал совгlа Iалаш болх. Бlарччча шера шой республикна Iазагlъа а из Iеш уезде лоаллахарий мехкашта а уллийт Iамаш.

В. ПАРАФЕЕВ.

ЭКЗАМЕНАШ ДIАЯЛА КИЙЧЛУ

[illegible] мотт беззаш из тlех дика Iомабе безам болаш доалла тхо Нохч - Гlалгlай нахчи [illegible] институте. Пединституте етара йоакхагlа я историко-филологически факультет. Укх факультете дешаш ва тайп-тайпарча къамий 637 студент. Вайналха къаман группашка дешаш дахо хlана бaп цхьана мехкарий ба. Кхоалгча курсера дlабоалушерча тlех дика дешаш ба нохчийн гlалгlайн группашкара студенташ: Султанова Аьсет, Илиева Бара, Додов Iиса, Ахаева Залина, Ахмадова Лайла, Зубиева Зина, Исаевич Олег. Исаевич Олег ше украинес ва. Украинец волваше а вайнахъа студентел вогlа ца хоаш мотт хоа цунна, хlаьта вайнахъа [illegible].

Къаман группашта юкъе ба ядле болалуш бола студенташ. Уж ба: Аушев Махьмад-Гири, Мусаев Али, Сулейманова Зайнаш, Темирсултанов Алис, кхыбараш а. Цар вайнахъа меттахка стихаш, дувцараш ялу. Студенташа дика дешараш совгlа института общественни вахара юкъе хьанаре дакъа лоац. Художественни самодеятельность а факультете вlашагlа а ахха болх беш. Нитта институте «Бешноал» яхача ансамбла юкъе ба вайнахъа мехкарий.

«Къонал» яхаш ца нохчийн гlалгlайн меттанла арлууча институтски неrазет. Из арахецача хьанаре хакъа лоац дукххача вайнахъа мехкарашев кагийча нахех.

Белгалдаккха деза тха студентащта спорте дукхаезар хилар. Цига а гойт шоай дика хьунарш, институте болх беча тайп-тайпарча спортивни секцешка дакъа лоац. Йоккхийча спортивни яхьашка выступленеш ец худ.

Дукха дувца йиш я институте нохчий а гlалгlай а студентий лахарах. Хlаьта хlана студенташа хьалхашка бехктохаме лекхараш латт. Гаьна яц экзаменационни сесси дlаяла еза ха. Хlана ма латтара цунна кийчо ец ба студенташ. Общежите, института читальни зала — массанахьа цхьанна лешац шоашта ца хово дlа-юка хетташ, вlаши новкъостал деш бlаргаго йиш я студенташ. Тоша меттргва къычадъе сания экзаменаш дlалуча а кир аьттув баргхидарах.

А. БАРЗАНУКАЕВ,
студент.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДАРАШ

18 МАЯ

В. И. Ленина цlерагlара майда

19 сахьат даьлча — гарнизона тlема часта духовой оркестра концерт. 21 сахьат даьлча деиз документальни фильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цlерагlара салоlамо культурен парк

18 сахьат даьлча массови майда тlа — халхараш, ловзараш, конкурсаш, 19 сахьат даьлча Зелени театре — музыкальни училища студентий концерт, 19 сахьат даьлча — киполекторе «комсомольцы беспокойные сердца» яхача техник кинофестиваль. 20 сахьат даьлча — халхарий сайре.

В. И. Ленина цlерагlара культуре Дворец

12 сахьат даьлча деиз парке болх беш я аттракциони городок. 19 сахьат даьлча—Дагестански АССР-е Каспийск яхача городе кагирхошна доттагlлен сайре, 20 сахьат даьлча ахканарча майда тlа халхарий сайре.

Химиковий культура Цlа

19 сахьат даьлча Каспийск яхача городе Октябрьски революце 50 шу цlерагlча культура Дворена «Дружба» яхача налаш халхарен ансамбла концерт.

Пролетарски цlерагlара культура Цlа

19 сахьат даьлча «Дуьнен карте юкъ» яхе дуьнен халкъашта юкъера обзор, 20 сахьат даьлча кагирхой салоlаме сайре.

Горене цlерагlара клуб

16 сахьат даьлча — кагирхой салоlама сайре.

Клуб «КИМ»

15 сахьат даьлча — шахматни турнир, 17 сахьат даьлча документальни кинофильмаш хьокхаргда, 18 сахьати 30 минуте даьлча «Мишта вlошагlкхьбаккха беза аьханара берий салоlамаш дай-ноаноашта лаьрхlа лекци.

15-ча участка клуб

20 сахьат даьлча — кагирхой салоlама сайре.

Н. К. Крупски цlерагlара культура Дворец

19 сахьат даьлча — «Дуьнен халкъашта юкъерча хьалех йола лекци.

С. М. Кирова цlерагlара культура Дворец

18 сахьат даьлча — ахканарча майда тlа эстрадни оркестра концерт.

Просвещенни болхлой цlа

18 сахьат даьлча — М. Ю. Лермонтова цlерагlча драмтеатре республике хьехархойн театра артистийн вlашагlкхетар.

«Красный молот» завода культура Цlагlа

11 сахьат даьлча — В. И. Ленина цlерагlара пионерски организаци аьлча Денна хетаде беpашта лаьрхlе йоле кердача литературе обзор. 19 сахьат даьлча киполекторе цу Денна хетадеь документальни фильмаш хьокхаргда, 20 сахьат даьлча ахканарча беша — завода кагирхой сайре.

19 МАЯ

В. И. Ленина цlерагlара майда

19 сахьат даьлча деиз 15-ча участка художественни самодеятельности концерт, 20 сахьати 30 минуте даьлча — короткометражни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цlерагlара салоlамо культурен парк

Пионере Денна хетадеь сакъердам. 17 сахьати 30 минуте даьлча деиз — № 15 йолча берий музыкальни школа концерт. 18 сахьат даьлча кинолекторе техникий театра «Чуче» яха спектакль. 20 сахьат даьлча Зелени театре — симфонически оркестра концерт, 20 сахьат даьлча «Шерра ба са хьамсара Дай-мохк» яха кинофестиваль, 20 сахьат даьлча халхарий майда тlа — халхарий сайре.

В. И. Ленина цlерагlара культура Дворец

10 сахьат даьлча деиз парке болх беш я аттракциони городок, 19 сахьат даьлча Дагестански АССР-е Каспийск города Октябрьски революце 50 шу цlерагlча культура Дворена «Дружба» яхача налаш халхарен ансамбла концерт, 20 сахьат даьлча ахканарча майде халхарий сайре.

Химикий культура Цlа

11 сахьат даьлча В. И. Ленина цlерагlча пионерски организаце Денна хетадаь киноутренник. 17 сахьат даьлча — «Уналцlенон лекторие», 18 сахьат даьлча «Юкъерчен гаргарчен малхбоаленера хьал» яха лекци.

Пролетарски цlерагlара культура Цlа

11 сахьат даьлча — берий кинофильмаш хьокхаргда, 14 сахьат даьлча — «Пионер, Iа Ильича цlи лелаю» яхача темах берашта лаьрхlа утренник, 18 сахьат даьлча — Дагестански АССР-е Каспийск города Октябрьски революце 50 шу цlерагlча культура Дворена «Метроном» яхача эстрадни оркестра концерт.

Горене цlерагlара клуб

12 сахьат даьлча — В. И. Ленина цlерагlара пионерски организаци аьлча Денна хетадаь утренник. 20 сахьат даьлча — халхарий сайре.

Крупски цlерагlча культура Дворец

17 сахьат даьлча — баракъе хьадаккхараш тегараи кружока шоайн хаделаш гойтаргья ахканарча халхарий майда тlа, 18 сахьат даьлча — ахканарча кинотеатре устни журнал.

Просвещенни болхлой цlагlа

18 сахьат даьлча — «Нохч-Гlалгlайчоие хими карагlдаьккхараш» яха хими преподавателешта лаьрхlа устни журнал.

«Красный молот» завода культура Цlа

10 сахьат даьлча — В. И. Ленина цlерагlара пионерски организаци аьлча Денна хетадаь берий утренник. 12 сахьат даьлча кинолекторе — берашта лаьрхlа фильм. 20 сахьат даьлча ахканарча беша кагирхой сайре.

Спортивни сооружениешка

18 МАЯ

«Динамо» стадион

10 сахьат даьлча деиз укх шеран тlадоагlача шерен эскаре гlулакх де ха йолча кагирхой спартакиада. 10 сахьат даьлча деиз — «Луч» (кагирхой) педагогически институтен футбольни командашта юкъера республикие клубийн хьалхара моттиг яккхара яхь. 17 сахьат даьлча боксерий вlашагlкхетар. 18 сахьат даьлча деиз спортивни зале истола тlарча теннисах хьалхара моттиг яккхара яхь.

С. Орджоникидзе цlерагlара стадион

Iуйрийна 9 сахьат даьлча деиз 14 сахьат даьллалца «Труд» ДСО хьалхара моттиг яккхара волейболистий яхь, 15 сахьати 30 минуте даьлча деиз — профтехобразовани училищай спартакиада зачетаx кийгача атлетика яхьаш.

«Локомотив» стадион

17 сахьат даьлча деиз — футболах ловзаш клубийн хьалхара моттиг яккхара республикански яхь. «Локомотива» боккхагlчарен мехкдаьтта институтен командаш вlашагlкхет.

«Спартака» спортивни майда

16 сахьат даьлча деиз езача атлетика республикие хьалхара моттиг яккхара хlара командий яхь. 16 сахьат даьлча деиз «Спартак» ДСО спартакиада дечетах юкъерча специальни дешара заведеней гандболистий яхьаш.

«Октябрьнефть» стадион

9 сахьат даьлча деиз «Труд» ДСО хьалхара моттиг яккхара футболистий яхь. «Октябрьнефть» крекинг-завода командаш ловз.

Кирова цlерагlара культура парк

10 сахьат даьлча деиз «Спартак» ДСО производственни коллективий кроссовни яхьаш. 10 сахьат даьлча деиз истола тlарча теннисах Октябрьски районе хьалхара моттиг яккхара яхь.

19 МАЯ

«Динамо» стадион

Iуйрийна 10 сахьат даьлча деиз укх шерен тlадоагlача шерал эскаре гlулакх де ха йолча кагирхой спартакиада. 10 сахьат даьлча деиз спортивни зале истола тlарча теннисах хьалхара моттиг яккхара хlара командий яхь.

«Локомотива» стадион

Iуйрийна 10 сахьат даьлча деиз футболах республика хьалхара моттиг яккхара яхь. «Локомотива» мехкдаьтта институте кlаьнкий кагийча наьхен командаш ловз.

«Спартака» спортивни майда

Iуйрийна 10 сахьат даьлча деиз — езача атлетика республикански хlара командий яхь. 10 сахьат даьлча деиз — «Спартака» спартакиада дечетах юкъерча специальни дешара заведеней гандболистий яхь.

В. И. Ленина цlерагlара майда

10 сахьат даьлча деиз В. Дубинина цlерагlара приз яккхара кийга атлетически эстафета.

«Старогрознефть» стадион

10 сахьат даьлча деиз футболиста республика клубийн хьалхара моттиг яккхара яхь. «Старогрознефть» Гудермеса командаш ловз.

Кирова цlерагlара парк

Iуйрийна 9 сахьат даьлча деиз юкъерча специальни дешара заведеней кроссовни яхьаш.

ФУТБОЛ

СССР-е хьалхара моттиг яккхара «Б» классе чубоагlа вай «Урожай» яхеи Цхинвалера «Спартаки» лайза селхан «Динамо» стадионе. Счет 2:1 йолаш вай футболисташ вовбаьлар.

ЧАВО САЬРЧ КIАЛХАРАДОАХ

Кавказски боарча чаво дагlа [illegible] гlулакх» [illegible] «[illegible] Тбилиси» яхача газето из дешараш.

Йоккхача [illegible] Лагодехски Закавказски заповедникий [illegible] вlашагlкхеттача [illegible] [illegible] тlаьхьенер [illegible] [illegible] хоза [illegible] [illegible] хьо [illegible] [illegible] моттиг дlа а лаьца [illegible] юлаток гlертар.

[illegible] дlабоалача кхалчо, цхьан хана тlаьхьешкара боккха чо [illegible] гlоанаргаш тоза цхьан барие юкъ кагъеча доне, [illegible] кlалхаръалийа [illegible] а деш дlадар. Цуй тlаьхьагlа чо юха [illegible] дlа-[illegible].

(АГН).

ДОШОНА ЧУЛАТТ ЛОРАШ

«Малхбузен Германе бераш деча цlен истола тlа сов дукха бус бераш ду кханнах. Бераш деча хана кхалнах бошц йола моттигаш кхы ца йоахе а, ахаш хlаьта а дlанха йиш йоацаш яр»... Из заявлени яьй ФРГ статистически управлене унахцlенон дешашта волча медицина директора Эббинга. Малхбузенгермански больницешкара кхерам бераш деча кхалнаха тlалаьтта Iац. Укх тlеххьарча шерашка ФРГ общественность унзаръяьккха яр больницешка хулача Iалальмате дукхача «хатарий» хьакъехьарча хоамаша — лорам дlа ца хьажар, терко ца яр, опыт йоацаш хилар бахьан долаш пациенташ бовро. «Бага шура а латташ бе тхана дарбаш дераш», — дувц «Штерн» яхача журнала тlа кепатеха араьннача статьяшка ФРГ-ерча унахцlенон системах лаьца кадеча дукхача специалисташа.

Медицинера гlулакхаш вlаштlехьдоацача бахьанех цаl лоарl цар медицински дешара боарам лоха хилара. Деша багlаш мел йоаккхача хана кхоачамболлаш практика яц студентий. Царна нагтахье цара а гац, тегара кlезига а ю унахой. «Цхьан пациента гонахьа 10-негара 20-нега кхаччалда студенташ хьувзаш хилча, — йоах профессора Ганс Шультена, — из лертlа кешар хьехилга да ала йиш йолаш вац со, бокъонца йола образовани футтаръега хет сона цунах». Нитта бокъонца бола тlахьожам а бац дешара. Хlара семестр чакх массаза йоал студента документаш тlа белгало ю хьехархочо вож «лаии, дика дакъа а лоацаш лекцешка хинав» аьле. Из гlулакх духхьал формана лелаеш хилар гургда дукха ха йоацаш цхьан университете цу тайпара белгалонаш яь документаш долаш 500 студент хилларга хьежача, аудиторера моттигаш ерригаш а 250 мара ца хиннача метте.

Дагахьа хоатта экзамен а нитта формальни акт я. Дукхагlча хана, йоах профессора Шультена, из ерriга процедура экзамен хотташ волчо экзамен луш волчун кулг а лаьца цунна ения «доктора» цlи хаькъала. Йиш ца чакхйоал. Из бахьан долаш, ше мел аьккха ха хьехархо волаш аькхача профессора уйла гlайгlанеча лешa тlа сош: хlанз вайцига, йоах цо, «кхьметтел таиннараш кlезига хьакъал дараш лораш хила а унахошта дарба де а йиш йолаш ба».

Цхьабакъда, малхбузенгермански унахцlено лорарa системах доалла кертера айп хургболча лорашта дешар хьехара боарам доха хиларах лалаш. Капиталистически обществена хьалашка дlадоаккхалургдоаца кертера айп—из а унахцlено лорарa система шерра аьржаи кхы юханетташ дадулургдоаца зулам цунна деша йола бlаьрий хиарием хlаниш яккхарием йола уйла.

Шоай образовани чакхъяьккхача тlехьагlа къона лораш больницашка нийслу; цетаду, опыт йолчин квалифицированни болча лорана кулгаш а деш укхаза цара хьалхагlа дlа ца хоачаш йиса лраниш практикеи хьача езаш я аьнна. Цхьабакъда, маларра аьлча гlулакх кхача тайпара да. ФРГ-е латтача хьалашка хадна болх беш йола моттиг, частни практикага болча [illegible] ульга станции морг» мара дархlаи лораша больница. Дика лораш, йоах «Штерн» яхача журнало, шоашта йийлаз хитташ «дошо паlараш» йолча частни практике дlаух. «Моллагlча лорага йиш я, белгалдоаккх журнало, — минчахьа а мичча хина а цуй безам хулс, частни практика дlайолае а цунах майда тlабоагlа моттиг е а».

Шоллагlча оагlорахьара, опытни лораш кхы хlахо больнице бахь бе йиш йолаш бац, хlана аьлча из мегардолаш хьалаш кеп, царна квалифицированни хьелп а лаьцца из хьакъ хиларах. «Лакха квалифицированни нах, — йоах «Штерна», — доалача хlаьмах дог нийкхе хул цига: кlезигагlа дийшадане а, вхо шеран ал шерен лайнад цар, «лора гlоачий» болаш шоашера хlахо Iоналуш хинна уж, хlаьта, цхьарa а, лорам-ординатораш а хинна дlааттаб. Цар кхьоено дукхагlча ха цу тlехь чакхйоал». Хlаьта лорам - ординатораш — уж «кертерча лорий цlагlара Iуй» е «медицински служба Iаьржа болхлой ба». Опытни специалисташ дlаухаш хилар бахьан долаш больницешка кертера бахь бераш ший-кхьаь шера опыт мара йоацаш бола къона лораш ба». Кертерча дукъе шоай йукъагlа бита болча цар, — йоах «Штерна», — опыт а йоалаш, шоай хьакхашталах тамаш а ец, моахаш а хьаь, човнаш а еха».

Из мел тамаш йолаш хиза ца доагlаш хlана хаде а, уж тайпа моттигаш нийсъалар кхыметтел кертерча лорашта а лелаш хlаьмаш ва. Гlулакх нийтал аьлча, кертера лор къастта ший тайпарча хьал тlа ва больнице. «Штерна» алдечох, из «бокъонца вола новарх» ва больнице, вoаьи рузкъан а долаш. Цхьа ший тайпара частни предприяти а яь дlаоттаьй цо больница. Цуй доалахьа да 10 процент е 12-нега 45-нега кхаччалца [illegible] цхьа ши-шегlа кхетадеш ва. Бlарчча хьаййнача больнице веш йола гlулакх ногlа ие хул, кертера лор волча пациента чlоагlагlа тlаккхача гlертаи хул пациентош. Юкъера а, белгалдаккх «Штерна». «Уж массех кертерча лорий газаш а хlаже дlаетт. Лора гlаьххьача боразора аьлие хlана хиса доладу ахча хеталун, соцлара йоккха я цар тела доьхе». Ахьча кхоачам ба, «кхоалагlча разрядагlа дарба деш» болкхачуз массаза дукхагlа пациентагара аьлча дарбах як баккха кертерча лора боккъо хилар. Нагахьа саннa хеда операци ерга, масала, «кхоалагlча разрядагlа дарба деча» хана 2300 марка йоие, кертерча лора пациента цунах бола нах 23000 марка я (1 сом—4,5 марка гарга).

Цхьабакъда, кертерча лора пайда бер больница хинна Iац. Хьагlадена яхча кхьоа «гlулакхага» дахийта йиш йолаш ва из. Масала, «Штерна» кхиечох, «цхьан хирурга, дега еча операцешта волча специалиста секретара доккхал ду, ший шефа ваха бlарчча уллицаш е ахаш. 300 квартера хьалхавд нах из хирурга». Хlаьта кертерча лорагарча доахх хьаша аьлча, цуй кlалла боахаш а бак кхача хетаду. Къоначча лора хаьрьера ерга а цунах тайпа я. Цу тlа а цуй пациентте говзалаш «тlахьоннан моттгабеш ваl нара висаили хи — из ия».

Нахалла хьалашка къахьала ергарча больницех 55 процент дlа-хоаш болча а малхбузенгермански гередий, общиной, частний доалахьа волча а больницей хьакъехьа дар. Хlаьта частни больницах хьаьна аьлча, журнало язечох, цуй «лас йолах» ду цунна, тlехьаленна шийна кхьачача ший фермана ахаркечо санна», Больница хьалъе йиш я хlарчне, укхь долаш а дийда баргболча из дlахийта воаш а мел волчун. Больница тхьагергlола моттиги цига дургвола дарбаш хоржача хала унахой хьаштаи тержа вlалла а хац. Больницаш хlалъю доххо дукхагlа хьатlабаонгlарча хьоне деша бохча моттигашка. Из бахьан долаш дукхагlча хьакъе проектировкаш бола е юртара нах баха районаш медицински гlулакхашца дукха а вогlа Iалаш беш ба. ФРГ-е, йоах «Штерна», цхьаннха а кхеташ ю. больница бакъахьарча моттиге а нийсача система юкъе а хилийтара йоакхо еш... Ши-шегlа хьахуз больницаш. Унахошка балар кхоачаш хуз цуй тlехьале».

Кхетадеш за. уж, етара хьахта, хьалбетгамхоех бола унахой хилар.

А. РАЧКОВ.
(ТАСС).

Редактора зам.
А. А. МЯКИЕВ.

ЛАДУВГIА, ХЬАЖА

РАДИО

19 май.

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Кхайкаш хоамаш. 7.30 — Москва. 8.30 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.35 — «Шоана дукхаеза ладувгlа ираш» яха концерт. 9.00 — Москва. 15.30 — Литературни передачи (нохчий меттала). 15.40 — «Халхарий бош тайначе декаде». 16.30 — Къоначча литератора стихаш дувцараш. 17.30 — «Болхлой вахаре яха радиогазет. 18.00 — Радиоладугlарой заявкаш оттаиль концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 май

16.00 — Школьникашта. «Пионера Де». 16.30 — «Тlеххьара симбирски бlаьсти» яха документальни фильм. 16.45 — № 1 йолча музыкальни школа берий хоре концерт. 14.25 — «Иртыше вo!» яха киноочерк. 16.40 — «Вай хидара саг» яха авторски программа. 17.30 — Советски Эскарен Флотен «Дучашта доьлча «Гlоттарга боьннигъ» яха Куйбышевера ю передача («Оренбургерча летни училищаш лаьца дувцар). (ЦТ) 19.00 — «Эфире — «Къонал» студентий интернациональни клуб. Хетаю Африке мукъалккхара дена. (ЦТ). 19.00—В. Андреева цlерагlча конкурса букъсонаш дола концерт. 20.15 — «Вор! дивха дуьнен халкъашта юкъера программи. (ЦТ). 21.00 — «Поэзе вин минут» (гlалгlай меттала). 21.05 — Передачий программа. 21.10 — «Аха лелаш бохе дкуугаш» яха художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урам. 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-88; редактора зам — 3-30-11; ответственни секретара — 3-34-38; партийни вахаре, культуре, промышленностен отдели — 3-42-30; юрта боахаме кехатий отдели — 3-42-26.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина. 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-88; зам. редактора — 3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности—3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-26.

«Грозненский рабочий» издательстви типографи. Революци проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05000. Заказ № 2084.